

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Faruk Yaşar GÜRDAL

TAZELENME ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİNDE YAŞAM BOYU ÖĞRENMENİN YAŞAM
DURUMUNA ETKİSİ

Gerontoloji Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2018

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Faruk Yaşar GÜRDAL

TAZELENME ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİNDE YAŞAM BOYU ÖĞRENMENİN YAŞAM
DURUMUNA ETKİSİ

Danışman

Prof. Dr. İsmail TUFAN

Gerontoloji Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2018

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Faruk Yaşar GÜRDAL'ın bu çalışması, jürimiz tarafından Gerontoloji Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Muharrem TUNA (İmza)

Üye (Danışmanı) : Prof. Dr. İsmail TUFAN (İmza)

Üye : Doç. Dr. Gülüşan ÖZGÜN BAŞIBÜYÜK (İmza)

Tez Başlığı: Tazelenme Üniversitesi Örneğinde Yaşam Boyu Öğrenmenin Yaşam Durumu Etkisi

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 15/05/2018

Mezuniyet Tarihi : 24/05/2018

(İmza)
Prof. Dr. İhsan BULUT
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Tazelenme Üniversitesi Örneğinde Yaşam Boyu Öğrenmenin Yaşam Durumuna Etkisi” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

İmza

Faruk Yaşar GÜRDAL

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU
BEYAN BELGESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Faruk Yaşar GÜRDAL
Öğrenci Numarası	20145241004
Enstitü Ana Bilim Dalı	Gerontoloji
Programı	Yüksek Lisans
Programın Türü	(X) Tezli Yüksek Lisans () Doktora () Tezsiz Yüksek Lisans
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Prof. Dr. İsmail TUFAN
Tez Başlığı	Tazelenme Üniversitesi Örneğinde Yaşam Boyu Öğrenmenin Yaşam Durumuna Etkisi
Turnitin Ödev Numarası	965580460

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 82 sayfalık kısmına ilişkin olarak, 20/05/2018 tarihinde tarafımdan Turnitinadlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nda belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı;

alıntılar hariç % 6

alıntılar dahil % 7'tür.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

(x) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

() Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdelik sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

22/05/2018

(imza)

Danışmanın Unvanı-Adı-Soyadı
Prof. Dr. İsmail TUFAN

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ	iii
TABLOLAR LİSTESİ	v
FOTOĞRAF LİSTESİ.....	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
ÖZET	viii
SUMMARY	ix
ÖNSÖZ	x
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TEORİK PERSPEKTİF

1.1. Tazelenme Üniversitesi ve Çevre	4
1.2. Öğrenme Kavramı	5
1.3. Tez Çalışmasının Amacı.....	6
1.4. Genel Bilgi.....	7
1.4.1. Yaşlanma, Yaşlılık ve Yaşlı İnsan.....	7
1.4.2. Demografik Değişimler ve Sonuçları	9
1.5. Teorik Çerçeve	11
1.5.1. Ürün ve Müşteri Kavramları.....	11
1.5.2. Arz ve Talep	12
1.5.3. Motivasyon ve Motif	13
1.5.4. Algı	14

İKİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

2.1. Yöntem	16
2.1.1. Anket	16
2.1.2. Popülasyon ve Örneklem Çekimi	16
2.1.3. Soru Kağıdı.....	16
2.1.4. Göstergeler.....	16
2.1.5. Güvenilirlik Aralığı	17
2.1.6. Örneklem Üzerine Bilgi.....	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1.	Bulgulara Toplu Bakış.....	23
3.2.	Deskriptif Analizler	25
3.3.	Görüşler, Yaşantılar ve Tutumlar	26
3.4.	Eve Kapanıp Kalmaktan Kurtulmak.....	26
3.5.	Aynı Fikirleri Paylaştığı Yaşlılarıyla Beraber Olmak	27
3.6.	Stres Atmak	28
3.7.	Yaşam Zevki.....	29
3.8.	Bedensel Sağlığa Etkisi	30
3.9.	Büyük Aile Duygu ve Yaşantısı	31
3.10.	Yaşam Perspektifleri.....	32
3.11.	Gençlik Duygusu	33
3.12.	Toplumsal Vicdan	34
3.13.	Yeni Dostluklar	35
3.14.	İletişim Etkisi - İnsanlar Konuşa Konuşa	36
3.15.	Heyecanlı Yaşam - Monotonluğa Elveda.....	37
3.16.	Birey Kendini Keşfediyor.....	38
3.17.	Ruhsal Sağlığa Etkisi.....	39
3.18.	Toplum Benden Faydalansın	40
3.19.	Önce-Sonra Karşılaştırması.....	41
3.20.	Tazelenme Üniversitesi'nden Memnuniyet.....	44
3.20.1.	Teorik Derslerden Memnuniyet.....	45
3.20.2.	Uygulamalı Derslerden Memnuniyet	46
3.21.	Tazelenme Üniversitesi'ne Gidiş Geliş.....	46
3.22.	Tazelenme Üniversitesi İnternet Sitesi'ne İlgi	47
3.23.	Gelecek Planı - Mezuniyet İsteği.....	48
SONUÇ		50
KAYNAKÇA.....		53
EK 1-Soru Kağıdı		55
EK 2- Değişkenler Listesi.....		56
ÖZGEÇMİŞ		66

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1 Türkiye’de 2000-2014 Yılları Arasında 60 Yaş ve Üstü Nüfus.....	10
Şekil 1.2 Türkiye’de 2000 Yılına Göre 2007, 2010 ve 2014 Yıllarında 60 Yaş Üstü Nüfusta Meydana Gelen Değişim.	10
Şekil 2.1 Black Box Modeli	17
Şekil 2.2 Toplam, Erkek ve Kadın Örneklemelerin Histogramları	20
Şekil 2.3 Örneklem	21
Şekil 3.1 İki Kategoriye İndirgenmiş ve Sıraya Dizilmiş Olarak Bulgulara Toplu Bakış	24
Şekil 3.2 Tazelenme Üniversitesi'nin Topluma Katılım Etkisini Belirlemek Üzere "'Eve Kapanmak"' Kavramı Toplumdan Geri Çekilme Eğilimi Olarak Değerlendirildi	27
Şekil 3.3 İnsanlar Aynı Fikirleri ve Yaşam Biçimlerini Paylaştıkları Kişilerle Birlikte Olmaya Eğilimlidirler. Tazelenme Üniversite'sinin Bu Açından Etkisini Değerlendiren Soruya Verilen Cevapların Dağılımı	28
Şekil 3.4 Tazelenme Üniversitesi'nin Psikik Etkilerini Belirlemek Üzere "'Stres"' Kavramı Kullanıldı ve Yarattığı Rahatlamamanın Etkisi Tespit Edildi.....	29
Şekil 3.5 İnsanlar Yaşamından Zevk Almak İster. Tazelenme Üniversitesi'nin Bu Beklentiyi Karşılıyıp Karşılamadığı Tespit Edildi	30
Şekil 3.6 Bedensel Sağlığın Korunmasına Yaptığı Etki.....	31
Şekil 3.7 Tazelenme Üniversitesi'nin Bireyde Yarattığı Büyük Aile Duygu ve Yaşantısı, Birlik, Beraberlik ve Dayanışma Duygu ve Yaşantısı Olarak Kabul Edildi	32
Şekil 3.8 Tazelenme Üniversitesi'nin Açtığı Yaşam Perspektifleri Üzerine Değerlendirme ...	33
Şekil 3.9 Tazelenme Üniversitesi'nin Bireye Yaşattığı Gençlik Duygusu Üzerine Görüşler ..	34
Şekil 3.10 Tazelenme Üniversitesi'nin Yaşlılara Yönelik Toplumsal Vicdanın Bir Göstergesi Olup Olmadığı Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı	35
Şekil 3.11 Tazelenme Üniversitesi'nin Sosyal İlişkileri Geliştirme ve Çoğaltmaya Etkisi	36
Şekil 3.12 Tazelenme Üniversitesi'nin İletişime Etkisi	37
Şekil 3.13 Tazelenme Üniversitesi'nin Bireyin Yaşamına Kattığı Heyecan ve Monotonluğun Üstesinden Gelinmesine Etkisi	38
Şekil 3.14 Tazelenme Üniversitesi'nin Bireyin Kendisini Algılayışına Etkisi	39
Şekil 3.15. TAÜ'nün Bireyin Ruhsal Sağlığını Korumasına Etkisi.....	40
Şekil 3.16 Tazelenme Üniversitesi'nin Toplum Bilincine Katkısı ve Bireyin Topluma Verebileceği Şeyler Olduğunu Algılaması.	41
Şekil 3.17 Bedensel Değişim.....	42

Şekil 3.18 Psikik Değişim.....	43
Şekil 3.19 Sosyal İlişkilerde Değişim	43
Şekil 3.20 Özel Yaşamda Görüşme	44
Şekil 3.21 İnsan Memnun Olduğu Şeyleri Sevdiklerine Tavsiye Eder. Tazelenme Üniversitesi'ni Tavsiye Etmek, Duyulan Memnuniyetin Bir Göstergesidir	45
Şekil 3.22 Teorik Derslerden Duyulan Memnuniyet.....	45
Şekil 3.23 Uygulamalı Derslerden Duyulan Memnuniyet	46
Şekil 3.24 Tazelenme Üniversitesi'ne Gidiş Gelişte Kullanılan Taşıt.....	47
Şekil 3.25 İnternet Sitesini Takip Etmek, Memnuniyetin Bir Göstergesi Olarak Kabul Edildi	48
Şekil 3.26 Mezuniyet İsteği	49

TABLO LİSTESİ

Tablo 3.1 İki Kategoriye İndirgenmiş ve Sıraya Dizilmiş Olarak Bulgulara Toplu Bakış24

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf 1.1 Tazelenme Üniversitesi Pilot Projesinde Ders Dinleyen Yaşlılar	4
---	---

KISALTMALAR LİSTESİ

akt.	: aktaran
AÜ	: Akdeniz Üniversitesi
GeroAtlas	: Türkiye Gerontoloji Atlası
TDK	: Türk DilKurumu
TAÜ	: Tazelenme Üniversitesi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu

ÖZET

Her yaşta gelişme potansiyeli vardır. Davranış ve yaşantılar her yaşta değişebilir. Birey bunu kendisi yapabilir veya müdahale yoluyla da başkası tarafından başlatılabilir. (Tufan, 2017). Dolayısıyla hiçbir zaman tamamen tükenmişlik söz konusu değildir. Yaşlanma sürecinde bazı kayıplar ortaya çıkar. Buna karşın bazı kazançlar da elde edilir. Örneğin yaşlılığın yaşam tecrübesi birikimi ve yaşam tecrübesine bağlı bilgelikle bağdaştırılmasına neredeyse bütün kültürlerde rastlanmaktadır. Yaşı ilerledikçe çoğalan yaşam tecrübeleri göz önüne alındığında, insanın ömür boyu öğrenen bir varlık olduğu söylenebilir.

Araştırmada Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinin aldıkları eğitim ile yaşam durumları arasındaki ilişki tespit edilmeye çalışılmıştır. Tazelenme Üniversitesine kayıtlı öğrencilerin yaşamındaki değişiklikler, yaşam boyu öğrenme kavramının uygulanışı, yeni öğrendikleri bilgileri ile hayatlarında neler değiştiği yada değişmediği incelenmiştir.

Araştırma nicel araştırma tekniği ile projeye katılanlar arasından seçilen deneklerin, araştırmacının kendisi tarafından geliştirilen standart soru kağıdına verdikleri cevaplarla değerlendirilmiştir.

Yaşam boyu öğrenme kapsamında ülkemizde yeni bir model olan Tazelenme Üniversitelerinin topluma katkısı ve işleyişi konusunda çalışılmış ve bu alanda ilk olma niteliği taşıyan bilgiler edinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Boyu Öğrenme, Tazelenme Üniversitesi, Gerontoloji, Eğitim, Öğrenme.

SUMMARY

THE EFFECT OF LIFELONG EDUCATION ON LIFE SITUATIONS: THE EXAMPLE OF “REFRESHMENT UNIVERSITY”

At every age, there is potential for development. At every age, one's behavior and experiences can change. This can be brought about by an individual or initiated by others through intervention (Tufan, 2017). There is therefore no such thing as a decline in life. Some losses occur during the life course; at the same time new benefits are also gained. For example, the accumulation of experience over lifetimes and the connection between life experience and wisdom can be found in nearly all cultures. When considering the ever-growing life experience that comes as one ages, it can be said that the human is a being that continues to learn for all of life.

This research attempted to determine the relationship between the education that students received at Refreshment University and their life situations. Changes in the lives of the registered students at Refreshment University, their application of the concept of lifelong learning, new information learned and details of their life situation that changed or did not change were examined.

Using qualitative research techniques, the researcher developed standardized questions that were then asked to research subjects selected from project participants; their answers were recorded and evaluated.

Refreshment University, a new model in our country for lifelong education, has been studied in relation to its functioning and contributions to society. This research contributes new knowledge to the field of gerontology.

Keywords: Lifelong learning, Refreshment University, Gerontology, Education, Learning.

ÖNSÖZ

Bir Türk atasözüne göre “öğrenmenin yaşı yoktur.” İnsanın, yaşadığı sürece öğrenebileceği ve öğrenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Yüksek lisans bitirme tezimin konusu Tazelenme Üniversitesi örneğinde ömür boyu öğrenme ihtiyacını, eğitim ve öğretimde bu yeni girişimi değerlendirmektir. Tazelenme Üniversitesi’nin kurucusuna göre öğrenme her yaşta bir ihtiyaçtır. Yaşından bağımsız her ferdin öğrenme ihtiyacı giderilmelidir.

Ömür boyu öğrenme talebinin popülerliği ve anlamlılığı toplumda da bunun bir ihtiyaç olarak hissedildiği anlamına gelmemektedir. Bu yüzden Akdeniz Üniversitesi Gerontoloji Bölümü Kurucu Başkanı Prof. Dr. İsmail Tufan’ın yürütücüsü olduğu Türkiye Gerontoloji Atlası (GeroAtlas) araştırma projesinin bulgularından hareket ederek, böyle bir talebin toplumda da mevcut olduğunu ampirik bilgilere dayanarak ortaya koymuş olması ve pilot proje olarak Mayıs 2016’da Tazelenme Üniversitesi’ni Akdeniz Üniversitesi Gerontoloji Bölümünde hayata geçirmesi eğitimde önemli bir gelişmedir.

Tazelenme Üniversitesi pilot projesinin ardından bunun başarılı olup olmadığı sorusu gündeme gelmiştir. Yüksek lisans bitirme tezim için hazırlıklara başladığım bir dönemde bu soruya cevap aranması ise benim açımdan güzel bir tesadüftür. Bitirme tezim için tam da konu ararken adeta avucumun içine düşen bu konuyu severek seçtim.

Yüksek lisans tez çalışmamın temelini Tazelenme Üniversitesi öğrencileri arasından tesadüfen seçtiğim örneklem üzerinde gerçekleştirdiğim ampirik araştırma oluşturmaktadır. Araştırmada hem öğrendiklerimi deneme ve uygulama, mesleki bilgi ve becerilerimi değerlendirme şansını yakaladım. Hem de ülkemizde geleceği olduğuna inandığım Tazelenme Üniversitesi’nin ilk değerlendirmesinin tarafımdan gerçekleştirilmiş olması benim için ayrı bir sevinç kaynağı olmuştur. Elde ettiğim bulguların sadece gerontologları ilgilendirmediyi, aksine Tazelenme Üniversitesi’yle ilgili bulguların Gerontolojinin sınırlarının ötesine taşıdığını düşünmekteyim.

Benim açımdan sadece mezuniyetimin gerekçesi olmaktan öte, bu çalışma mesleki planlarımı da etkilemiştir. Tez çalışması sürecinde yaşlılar için öğrenmenin ne denli önemli olduğunu daha iyi kavradım. Bu yüzden meslek hayatımda yaşlılara öğrenme olanaklarının çoğaltması yönünde daha fazla çaba harcamaya karar verdim.

Tez çalışmamda büyük emekleri olan, karşılaştığım her zorlukta bilgi ve tecrübesini esirgemeyen, gerontolojik lisans bilgilerimi daha ileri seviyeye taşımam da yardımcı olan ve birlikte çalışmaktan büyük zevk aldığım, değerli hocam Prof. Dr. İsmail TUFAN’A saygılarımı ve şükranlarımı sunuyorum.

Gerontoloji Bölümü'nde eğitimim süresince bana verdikleri destek ve katkılardan dolayı saygıdeğer tüm hocalarıma; sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Manevi desteklerini esirgemeyen Türkiye'de ilk kez bir gerontoloğu istihdam etmesi ve eğitime verdiği önemden dolayı benim mesleğimde ve kariyerimde ilerleyebilmem için en büyük destekleri veren çok değerli Dinar Belediye Başkanım Saffet ACAR'A ve Dinar Belediyesi personeline de sonsuz minnet duyduğumu belirtiyorum.

Son olarak;hayatımın her döneminde hiç şüphesiz en büyük desteği veren çok kıymetli geniş ailem, annem, babam, kardeşlerim ve hayat arkadaşım sevgili eşim ve bana bu süreç içerisinde doğumuyla en büyük mutluluk kaynağım olan kızıma, 4 yıllık yüksek lisans eğitim boyunca gösterdikleri sabır ve desteklerden dolayı en derin şükranlarımı sunuyorum.

Faruk Yasar GÜRDAL

Antalya, 2018

GİRİŞ

Gerontolojinin Tarihçesi

Gerontoloji bölümünün ülkemizde ilk öğrencilerinden, ilk mezunlarından ve ilk kez kamuda çalışma hayatına başlayan bir gerontolog olarak; ülkemizde henüz genç bir tarihi olan gerontoloji biliminin ülkemizdeki tarihçesini sizlerle paylaşacağım, ancak dünyadaki gelişmeleri de literatürden yararlanmak faydalı olacaktır.

Gerontoloji kelimesi kısaca yaşlanmanın ve yaşlılığın bilimi anlamına gelmektedir. Bu terimi ilk defa 1903 yılında Tıp dalında Nobel Ödülü alan Rus asıllı bilim adamı İljaMetschnikow (İlyaMeçnikov) kullanmıştır. 1930'lu yıllardan beri ABD ve Avrupa'da anabilim dalı olarak çeşitli üniversitelerde okutulmaktadır (Kurt,2008)

Uzayan insan ömrü ve azalan çocuk sayısı ile birlikte nüfusun yaşlanması konusu bir çok platformda zaman zaman gündeme gelmektedir ancak, yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin gelişmeler sadece yaşlı nüfusu ilgilendiren meseleler olarak düşünülemez. Yaşlanma bireyin tüm yaşam sürecine tekabül ederken, yaşlılık ise beraberinde getirebileceği sorunlar ile tüm nüfusu ilgilendiren bir mefhumdur. Bununla ilgili çalışmalar devlet otoritelerimiz tarafından sürekli tahlil edilmekte, fakat halihazırda uygulama ve politika bağlamında değerlendirilmemektedir. Türkiye, yaşlı nüfusa ve yaşlanan nüfusa hazırlıklı olmak için geç kalmıştır. Zira ,bu konu sonu olan bir mesele değil, aksine sorunlarına müdahale edilmediği takdirde daha da katmerli hale getiren bir meseledir.

Türkiye'de yaşlılık ve yaşlanma ile ilgili olası sorunları ve buna yönelik hizmetleri sunmak için yapılmış en başarılı müdahale, şüphesiz ki bu konuda kalifiyeli eleman yetiştiren Gerontoloji Bölümlerinin kurulması ve mezun vermesidir.

Gerontoloji'nin Türkiye'deki tarihçesini şimdi sizler ile paylaşabilirim; tarih 03.02.2010 büyük bir heyecan ve sevinç içerisinde girdiğim üniversitede bölümümüzün ilk dersi; kürsüde bölümümüzün kurucusu; ileride adından çokça söz edilecek olan ve gerontoloji bilimine büyük hizmetler yapan ve ülkemiz yaşlılarına bir çok uygulamalı hizmetlerin yapılmasına enerji olan o zamanlar Doç. Dr. İsmail TUFAN, bizlere ilk dersini verirken sanki akademideki ilk dersini verircesine heyecanlı ve istekli bir şekilde “ Sizler benim bu bölümün kazandırılması için çokça emek sarf ettiğim kimilerinin İsmail Tufan'ın hayali yada rüyası olarak nitelendirdiği ancak şuan karşımda ışıldayan gözlerle ve merakla beni dinlediğiniz ülkemizin sessiz ve hızlı bir şekilde yaşlandığı dönemde bundan sonra beraber ilerleyeceğimiz gerçeklerimsiniz” diyerek sözlerine başladı ve bizlere hemen oracıkta o ana kadar gerontolojinin tarihini ve bölümün kuruluşunu anlattığını çok iyi hatırlıyorum.

Akdeniz Üniversitesinde öğretim üyesi olan hocamız 1998 yılında Almanya'dan dönerken ülkemizde de bir gerontoloji bölümü açmanın hayali ile bu yola koyulduğunu bahsederken halen gözlerinin içi parlıyordu.

2000 yılında Türkiye'nin Gerontoloji atlasını çıkarmak için çalışmalara başlayan Tufan 2002 yılında Antik Çağdan Günümüze Yaşlılık (Tufan, 2002) kitabını kaleme almış ve bu alanda ilk adımlar atılmıştı.

2005 yılında ise Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ile ciddi temaslar kurulmuş ve yoğun uğraşlar sonucu 2006 yılında Akdeniz Üniversitesi Fen Edebiyat fakültesi Gerontoloji Bölümü Prof. Dr. İsmail Tufan tarafından kurulmuştur.

2009 yılında ilk öğrencilerini kaydetmiş ve 2013 yılında Türkiye'nin ilk gerontologları ülkemizin daha aktif, daha sağlıklı, daha iyi koşullarda yaşlanmaları ve bununla ilgili planlamaların yapılması için sahaya inmişlerdir.

O yılda itibaren akademi camiasında yerini alan gerontoloji bölümünün yanında Prof. Dr. İsmail Tufan tarafından bu alanda yine bir ilk olarak Ulusal, Sosyal ve Uygulamalı Gerontoloji Derneği Antalya'da kurulmuş ve bilim sivil toplum kuruluşu ile desteklenmiştir.

2015 yılından itibaren ise İstanbul Üniversitesi, Biruni Üniversitesi ve Yakın Doğu Üniversitelerinde gerontoloji bölümleri kurulmuş ve öğrenci almaya başlamıştır.

Tüm bunlardan sonra ülkemizin ilk mezun gerontologları tarafından gerontolog Faruk Yaşar Gürdal öncülüğünde Gerontologlar Derneği 11.02.2016 yılında kurulmuştur.

Gerontoloji çok kısa tarihinde ülkemizde dünyaya örnek olacak çalışmalar yapmış ve başarısını kanıtlamıştır, bizler genç gerontologlar olarak bölümümüzün bilim camiasına katkısını devam ettirecek ve yaşlılarımıza hizmet etmeye; bu bayrağı taşımaya devam edeceğiz.

Tazelenme Üniversitesinin Doğuşu

Irvin Yalom “Var olmak değişmektir, değişmek olgunlaşmaktır, olgunlaşmak ise bireyin kendini sürekli yeniden var edebilmesidir”(Yalom, 2001) cümlesi; ülkemizde 2006 yılından beri bir yüksek lisans programı olarak var olan gerontoloji bölümünün; Türkiye’de ki tarihçesi 2000 yılında Prof. Dr. İsmail Tufan Tarafından başlatılan Türkiye Gerontoloji Atlası (GEROATLAS) bilimsel çalışmasına dayanmaktadır.

60 yaş üstü bir grup insanın her yıl geleneksel olarak gerçekleştirdikleri mezunlar buluşmasını, GEROATLAS araştırması bulgularından olan yaşam boyu öğrenme gereksiniminin tespiti ile buluşmalar bilimsel bir platformda birleştirilmiştir. Daha sonrasında bir üniversite oluşumu ile ülkemizde yayılan bir yeni bir eğitim hareketi olmuş ve Tazelenme

Üniversitesi fikri ile çalışmalar başlatılmış 14 Mayıs 2016 tarihinde Tazelenme Üniversitesi hizmete açılmıştır.

Hayat boyu öğrenme kavramına dayanılarak hayata geçirilen Tazelenme Üniversitesi farklı alandan “gönüllü” akademisyenler ders vermektedirler. Konuları, yaşlıların ihtiyaç ve beklentileri göz önüne alınarak hazırlanmaktadır (Tufan, 2016a) .Tazelenme Üniversitesi projesi’de işte bu araştırmanın periyodik olarak yayımlanan sonuçlarından toplumsal eksikliğin fark edilmesiyle başlatılan ve bugün Akdeniz Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Nişantaşı Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesinde 60 yaş üstündeki öğrencilere gönüllü akademisyenler tarafından eğitim verilen yaşam boyu öğrenme prensibine dayanan bir üniversitedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

TEORİK PERSPEKTİF

1.1. Tazelenme Üniversitesi ve Çevre

Ekolojik gerontolojide insan yaşamının mekânsal ve sosyal bağlamlar içerisine oturtulduğu kabul edilir. Birey ve çevre arasında karşılıklı iletişim ve etkileşim vardır. Birbirlerini etkiler ve değiştirirler (Saup, 1993). Bu bilgilerden hareket ederek ilk hipotezimizi tanımlayabiliriz:

Tazelenme Üniversitesi (TAÜ) 60 yaş ve üstü bireylere eğitim ve öğretim imkanı sunan proje olarak 14 Mayıs 2016 tarihinde Akdeniz Üniversitesi (AÜ) Gerontoloji Bölümünde, AÜ Gerontoloji Bölümü Kurucu Başkanı Prof. Dr. İsmail Tufan tarafından pilot proje olarak hayata geçirilmiştir.

Hipotez 1:TAÜ, birey ve çevre ilişkisine dıştan bir müdahaledir; müdahalenin amacı birey ve çevre ilişkisinin değiştirilmesidir.

Tufan, 2000 yılından beri yürüttüğü Türkiye Gerontoloji Atlası (GeroAtlas) araştırma projesinden elde ettiği bulgulardan yaşlılar arasında öğrenme istek ve merakına sahip kişilerin varlığını gördü. Yaşam süresinin uzadığını ve toplumun eğitim düzeyinin yükseldiğini de dikkate alarak gelecekte yaşlı nüfusta öğrenme sürecinden kopmak istemeyen kişilerin çoğalacağı varsayımından hareket ederek TAÜ projesini hayata geçirdi.

Fotoğraf 1.1 Tazelenme Üniversitesi Pilot Projesinde Ders Dinleyen Yaşlılar

Hedef grubun 60 yaş ve üzeri kişilerden meydana geldiği belirtilmiştir. Ancak eğitim ve öğretime ilgi duyanların daha ziyade eğitim düzeyi yüksek kişiler arasından çıktığı tecrübesi de edinilmiştir. Bu yüzden TAÜ projesinden yararlanacak bireylerin öncelikle eğitim düzeyinin yüksek olacağı beklenmektedir. Yani TAÜ popülasyonunun eğitim düzeyinin 60 yaş ve üzeri genel popülasyonun eğitim düzeyinden belirgin şekilde yüksek olacağı görüşünden hareket edilmektedir.

1.2. Öğrenme Kavramı

Her yaşta gelişme potansiyeli vardır. Davranış ve yaşantılar her yaşta değişebilir. Birey bunu kendisi yapabilir veya müdahale yoluyla da başkası tarafından başlatılabilir. (Tufan, 2017). Dolayısıyla hiçbir zaman tamamen tükenmişlik söz konusu değildir. Yaşlanma sürecinde bazı kayıplar ortaya çıkar. Buna karşın bazı kazançlar da elde edilir. Örneğin yaşlılığın yaşam tecrübesi birikimi ve yaşam tecrübesine bağlı bilgelikle bağdaştırılmasına neredeyse bütün kültürlerde rastlanmaktadır. Yaşı ilerledikçe çoğalan yaşam tecrübeleri göz önüne alındığında, insanın ömür boyu öğrenen bir varlık olduğu söylenebilir.

TAÜ'nin buna yapacağı katkı nedir? Yaşam tecrübelerinden öğrenmek, öğrenmenin türlerinden biridir. Aşağıda öğrenme kavramını ele alırken bunun anlamı daha iyi kavranacaktır. Öte yandan yaşam tecrübeleri bireye özgüdür. Herkesin kendine ait yaşam tecrübeleri vardır. Bunlardan sadece kendisi faydalanabilir. TAÜ modelinde kişisel öğrenme süreçlerinden edinilen bilgiler değil, aksine gerontolojik bilgilerden hareket edilmektedir. Bunlar bilimsel bilgi olarak sistematik girişimlerle elde edilmiştir ve bireye aktarımlarında da belli bir sistematiklik söz konusudur.

Ömür boyu öğrenme konusundan önce öğrenme nedir diye sormak gerekir. Çeşitli tanımlarını aşağıda göreceğiz. Önce sözlük tanımıyla başlıyoruz: *Öğrenme, öğrenmek işidir. Öğrenmek işi veya öğrenme bilgi edinmek, bellemek, yetenek ve beceri kazanmak ve haber almak anlamlarına gelmektedir.* (TDK,2005). Henüz sözlük tanımından öğrenme çok boyutlu bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin öğrenmenin bilgi edinmek olduğunu görüyoruz. Akla hemen "ne üzerine bilgi?" sorusu gelmektedir. Sözlük tanımından hareket ederek şu soruları sorabiliriz:

TAÜ hangi bilgileri aktaracaktır? Hangi yetenek ve becerileri kazandıracaktır? Hangi konulardan haberdar edecektir?

TAÜ projesinde bunlara özetle şu cevaplar verilmektedir: Gerontolojik içerikli teorik bilgiler aktarılacak, öğrencilerin bunları bellemeleri ve benimsemeleri sağlanacak, uygulamalı derslerde yeni yetenek ve beceriler kazanmaları sağlanacaktır. Burada 60 yaş ve üstü bireylere

sistemantik girişimlerle gerontolojik bilgiler aktarılır ve sistemantik girişimlerle bireye yeni beceri ve yetenekler kazandırılır.

Öğrenme kavramının bilimsel tanımlarından örnekler vererek, ömür boyu öğrenme kavramına yaklaşılmaya çalışacağız. Aktaracağımız bilgiler ve tanımlar şüphesiz Pedagojinin sadece ufak bir kısmına ait olacaktır. Burada tez çalışmasının amacı ve kapsamı ile sınırlandırılan bilgilerle yetineceğiz.

Tanım 1:Çevreyle etkileşim sonucu oluşan öğrenme davranışlarda değişim oluşturur. (Aşkar ve Akkoyunlu, 1993).

Tanım 2:Öğrenme, bireyin belli bir durumda ve bu durumla karşılaştığında tekrarladığı tecrübelerle dayanan davranış veya davranış potansiyelinde ortaya çıkan değişimdir (Bower ve Hilgard, 1981).

Bu tanımlardan öğrenmenin çevreyle bağlantılı olduğu ve çevreyle iletişim kurmadan öğrenmenin gerçekleşemeyeceğini anlıyoruz. Örneğin toplumdan geri çekilen bir yaşlının öğrenme olanaklarının kısıtlanacağı anlaşılmaktadır. Yaşlılıkta önemli bir sorun olan yalnızlığın da bireysel öğrenme potansiyellerinden yararlanmayı kısıtladığı sonucu çıkarılabilir.

Dolayısıyla öğrenme bir interaksiyon sürecidir. Birey ve çevre arasındaki karşılıklı etkileşimlerin sonucunda meydana gelir. Yeni bilgi, yetenek ve beceri kazanan birey, öğrenme sürecinin başlangıcına göre değişmiş ve ortaya öğrenme süreci öncesine göre yeni bir birey çıkmıştır.

Öğrenmenin birey ve çevre arasındaki karşılıklı iletişimin sonucu olduğunu ifade eden tanımdan hareket ederek, birey ve çevre arasındaki ilişkinin nasıl bir şey olduğu sorulabilir. En genel anlamıyla "durum" kavramını düşüncelerimizin içine çekebiliriz. Çevreyi sonsuz sayıdaki durumlar kümesinin bir elementi ve çevre koşullarının belli bir durum konstelasyonu olduğu kabul edilebilir. Dolayısıyla birey ve çevre ilişkisini, birey ve durum ilişkisi olarak tanımlayabiliriz. Bu bakış açısı öğrenmenin boyutlarının algılanmasını sağlamaktadır. Birey ve çevre arasındaki iletişimin koşulları değişirse, öğrenme sürecinin de değişime uğrayacağı varsayımından hareket edilebilir. Nitekim yukarıdaki ikinci tanım bunu ifade etmektedir.

1.3. Tez Çalışmasının Amacı

Genel anlamıyla bu tez çalışması bir değerlendirme (evaluation) araştırmasıdır (Bortz ve Döring, 2006). Spesifik amacı "Tazelenme Üniversitesi pilot projesini" değerlendirmektir. Bu amaçla yapılan kantitatif ampirik çalışmada derlenen verilerin analizine dayandırılacak

olan bu değerdendirmenin sonucunda TAÜ pilot projesinin başarılı olup olmadığı sorusuna cevap verilecektir.

1.4. Genel Bilgi

1.4.1. Yaşlanma, Yaşlılık ve Yaşlı İnsan

İnsan kendi yaşlanmasına her çağda ve her kültürde ilgi duymuş, bunu önlemenin yollarını aramıştır (Tufan, 2016a). Ama bugün insanın yaşlanması bireysel konu olmaktan çıkmıştır. Onun yaşlanmasıyla bilim ve politika yoğun şekilde ilgilenmektedir.(Tufan, 2016b).

"Gerontoloji yaşlanma ve yaşlılığın bedensel, psişik, sosyal, tarihsel ve kültürel yönlerinin tarifi, açıklaması ve modifikasyonu ile ilgilenmektedir. Bunlara yaşlanma açısından önemli ve yaşlılığı yapılandıran çevreler ve sosyal kurumlar da dâhildir" (Baltes veBaltes, 1992akt. Tufan, 2016a), "Yaşlılık ve Sosyal Politika" başlığını taşıyan ve yayın hazırlıkları devam eden kitaptan alıntıdır. Okumama izin verdiği için Prof. Dr. İsmail Tufan'a teşekkür ederim).

Gerontoloji yaşlanma süreçlerine müdahale ederek yaşlanmanın koşullarını iyileştirir ve başarılı yaşlanan insanların çoğalmasına katkı sağlar. Aynı hedef doğrultusunda hareket eden bilimlerle iş birliği yapar. Bu yüzden "interdisipliner" (bilimler arası) ve "multidisipliner" (çok bilimli) bilim dalı olarak da tanımlanmaktadır. (Kruse ve Martin, 2004).

Bugün Gerontolojide yaşlılığın negatif yönleri göz ardı edilmeden yaşlanma ve yaşlılık daha ziyade pozitif düşüncelerle bağlantılı olarak değerlendirilir. "Aktif yaşlanma" sadece gerontologlar arasında popülerlik kazanmış olan bir kavram değildir.

Yapısalcı yaklaşımda sistem ön plandadır. Birey ise sistemin elementi olarak kabul edilir. Yani birey sistemin ayakta kalmasını sağlayan bir parçadır. Yaşlanma açısından toplumun aşamalı olarak statü ve rolleri yaşlıdan gençlere aktardığı tezinden hareket edilir. 1960'lı yılların başlarında tanımladıkları "Disengagement" teorisinde yaşlılığı geri çekilme ve ölümü yaklaşan bireyin kendisiyle ilgilenme dönemi olarak kabul eden araştırmacılar, geri çekilmenin toplum ve birey tarafından aynı ölçüde arzulanan bir durum olduğunu savunuyorlardı. (Cumming ve Henry, 1961).

Ancak araştırmalar bu görüşü doğrulamamıştır. Yapısalcı yaklaşım eleştirilmiş ve "aktivite" yaklaşımı geliştirilmiştir. Bu yaklaşımda sosyal etkileşim ve ilişkilerin daha sık olması talep edilerek yaşlılıkta daha fazla yaşam doyumu, gelişmiş öz imaj ve olumlu uyum sağlayacağı görüşünden hareket edilir. Aktif yaşlıların fiziksel ve psişik sağlığını koruma ve geliştirme yeteneklerini daha iyi koruyabilecekleri varsayımından hareket edilir. Aktivite

kuramcılarını yaşlı bireylerin aktif kalarak izole bir yaşama karşı direnebileceğini, daha mutlu ve sağlıklı yaşayabileceğini kabul etmektedir.

Aktivite yaklaşımının üretken faaliyetleri teşvik eden oluşumlardan yararlanmayı engellediği, adeta yaşlılara lütuf sunar gibi davranan toplum, dernek, kulüp gibi kuruluşların önemli olmadıkları, aktiflik ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin yalnızca eğitimli ve toplumun yüksek sosyal sınıfı içindeki yaşlılar için geçerli olacağı ileri sürülmektedir. Yaşlıların sorunlarının (örneğin yoksulluk) görmezden gelindiği ileri sürülmektedir (Demirbilek ve Ökten, 2017).

Bu eleştirinin haklı yanı şudur: Gerçekten araştırmalar eğitim ve gelire bağlı sosyoekonomik statü yükseldikçe aktif bir yaşam sürdürme isteğinde artış olduğunu göstermektedir. Üst orta tabaka ve üst tabaka mensubu bireylerin yaşlılık döneminden önceden yaşlılığı planladıkları, geleceğe ilişkin planlar yaptıkları ve bunu uyguladıkları uzun süreden beri bilinmektedir (Witterstätter, 2003). Fakat alt sosyal tabaka mensuplarının görece daha pasif davrandıkları için aktif bir yaşam sürdürmek isteyenlerin bu olanaktan mahrum bırakılmasına gerek yoktur. Daha ziyade pasiflerin de aktifleştirilmesine çalışılmalıdır. Aktif yaşam beklentisinin karşılanması diğerlerinin yaşlılık sorunlarının gözardı edilmesinin sebebi değildir. Bunun ardında yaşlanma ve yaşlılığın genel olarak ihmal edilişi yer almaktadır (Tufan, 2016b).

Burada geri çekilme ve aktivite taraftarlarının arasındaki eski, ama bugün büyük ölçüde ortadan kalkmış olan tartışmayı tekrar alevlendirmeye gerek yoktur. Anlaşılan Disengagement ve Aktivite teorileri yaşlanma ve yaşlılık üzerine abartılı iddialardan hareket etmektedirler. Tecrübeler yaşlılığın ne toplumdan geri çekilme arzusunun arttığı, ne de sürekli aktif kalınmaya çalışıldığı bir yaşam dönemi olarak kabul edilebileceğine işaret etmektedir. Daha ziyade birey kendi koşullarına ve kendi hedeflerine göre hareket etmektedir.

Yaşam durumu tezinin güncel gerontolojik yorumlarında buna vurgu yapılır. Bireysel ve bağlamsal "oyun alanlarının" bireyin kendi istek ve hedeflerini gerçekleştirmesine uygun hale getirilmesinin gerekliliği vurgulanır. Bireysel ve bağlamsal kaynakların göz önüne alındığı yaşam durumu tezinde "birey-çevre" ilişkisinin yaşlanma süreçlerine göre uyarlanması gerektiğine dikkat çekilir. (Naegle, 1998; Schulz-Nieswandt, 2006akt. Tufan, 2015).

Yaşlanma sürecinde kaynak, bağlam ve birey-çevre interaksiyonlarında meydana gelen değişimler dikkate alınmalıdır. (Martin veKliegel, 2005). Bu yüzden TAÜ projesinin hedefi "ömür boyu aktiflik" olarak değil, aksine "ömür boyu öğrenme" olarak tanımlanmıştır. Belki öğrenmenin de bir aktivite olduğu ileri sürülerek, TAÜ projesinin ömür boyu aktifliği odak noktaya koyduğu görüşü ileri sürülebilir. Fakat gerçekte TAÜ projesinde aktiflik değil, odak noktaya "birey" konulmuştur. Bireyin kendi isteklerini ve hedeflerini

gerçekleştirmesi için ona kullanabileceği bilgiler, beceriler ve yetenekler kazandırılmaktadır. Bu noktadan hareket ederek şu hipotezi temel olarak almaktadır:

Hipotez 2: *"İnsan ömrü boyunca kendisi ve çevresi arasındaki uyumu, seçilmiş koşullar altında en iyi hale getirmenin, bireysel sosyal ilişki sisteminin bağımsızlığını maksimize etmenin uğraşını verir."*(Martin veKliegel, 2005: 36akt.Tufan, 2017).

Bireyin ömrü boyunca kendisi ve çevresi arasında, kendi seçtiği koşullar altında en iyi uyumu sağlayabilmesi için TAÜ projesi kapsamında "'bilgi'" bir araç olarak kabul edilmiştir ve bilginin bireysel hedeflere erişmeyi kolaylaştıracağı görüşünden hareket edilmiştir. Nitekim 1980'li yılların sonlarında yaşlılara yönelik eğitim ve kültürel hizmetlerde belirgin artış olmuş, bu hedefe yönelik çalışan kurum ve projeler çoğalmıştır (Council of Europe, 1988akt. Tufan, 2017).

1.4.2. Demografik Değişimler ve Sonuçları

Yaşlılıkta öğrenme her gün rastladığımız bir konu değildir. Fakat önemi demografik değişimlerden dolayı artmaktadır. Demografik değişim nüfusun yaş faktörüne bağlı yapısındaki değişimlerdir. Demografik değişimler dikkate alındığında toplumumuzun yaşlanma sürecine girdiği görülmektedir. Yani yaşlı sayısı ve oranının arttığı ve nüfus yapısının değiştiği anlaşılmaktadır (Tufan, 2016a; Tufan, 2016b).

Toplumumuzun yaşlandığının en belirgin göstergesi 80 yaş ve üstü nüfustaki hızlı artıştır. Türkiye'de 1960 – 2002 yılları arasında bu nüfusun %266 oranında arttığı tespit edilmiştir. (Tufan, 2016b). İleri yaşlı insanların toplumda çoğalması sadece daha uzun ömürlü insanların çoğalmasının başarı öyküsü olarak anlatılmamalıdır. Aynı zamanda 80 yaş ve üstü nüfusta yoğunlaşan ağır kronik hastalıklar ve bakıma muhtaçlık sorunları dikkate alınmalıdır. Bunlar göz önüne alındığında akla gelen ilk soruların başında, bu gelişmeye karşı hangi önlemlerin alınabileceği olmaktadır. Daha çok hastane, daha çok hekim, daha çok bakım personeli de önlemler arasında yer almaktadır. Örneğin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın yaptığı açıklamaya göre 2015 yılında Türkiye'de bakım parası alanların sayısı 470.000'ne ulaşmıştı. (Haber Türk, 2015).

Bu gidişata karşı daha etkin, birey ve toplum açısından ekonomik ve etik anlamlarla bağlantılı bir önlem, sağlığını ve zindeliğini ileri yaşlara kadar korumayı başaran insanların çoğaltılmasına yardımcı olmaktır. Bu açıdan bakıldığında TAÜ projesinin anlam ve önemi daha iyi kavranmaktadır. Öğrenmenin bireyin yaşından bağımsız bir ihtiyaç olduğu kabul edilirse, yaşam süresinin uzaması, öğrenme ihtiyacının da çoğaldığı anlamına gelmektedir. Öğrenmek ise insanın bilgisizliğinden ortaya çıkan pek çok sorunun önlenmesi anlamına gelmektedir.

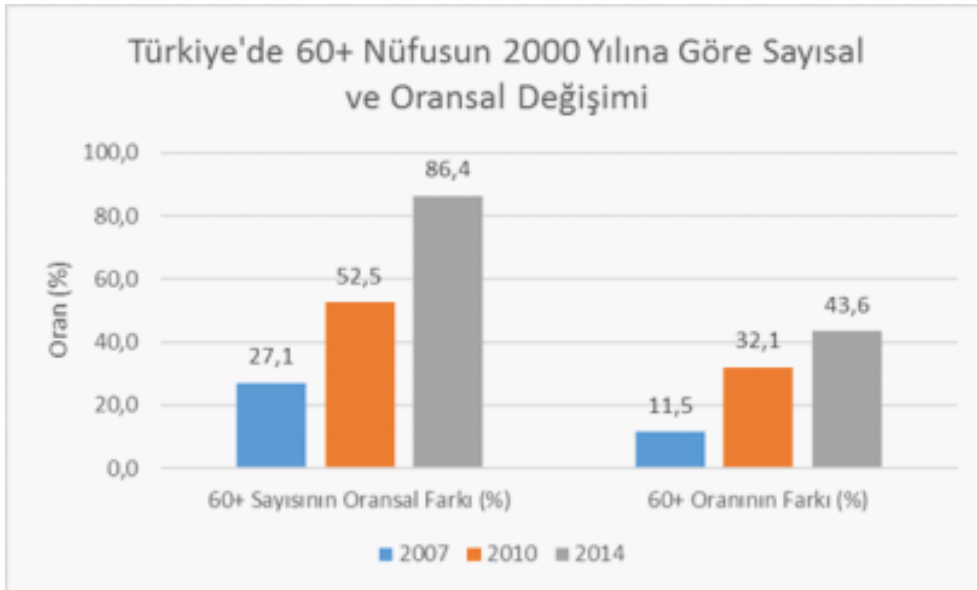
Henüz 1980'li yılların başlarında dünya nüfusunun yaşlanacağından hareket eden bilim insanları 2000 yılına gelindiğinde yaşlı nüfusun Afrika ülkelerinde %112, Latin

Amerika ülkelerinde %215 ve Avrupa ülkelerinde %30 artacağını tahmin ediyordu. Demografik eğilimler böyle devam ederse yakın gelecekte endüstri ülkelerinde nüfusun üçte ikisini 70 yaş ve üzeri kişiler meydana getirecektir. 20.Yüzyılın başlarında sadece her 100 kişiden 6'sı 80'ninci doğum gününü kutlayabiliyordu. Bugün kadınların %60'ı, erkeklerin %38'i bu yaşa erişmektedir (Tufan, 2017).

Şekil 1.1 Türkiye’de 2000-2014 Yılları Arasında 60 Yaş ve Üstü Nüfus

Kaynak: Tufan, 2017.

Şekil 1.2 Türkiye’de 2000 Yılına Göre 2007, 2010 ve 2014 Yıllarında 60 Yaş Üstü Nüfusta Meydana Gelen Değişim.

Kaynak: Tufan, 2017.

Dünya genelinde gözlemlenen demografik değişimlerin Türkiye'nin nüfusundaki göstergeleri Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından düzenli olarak yayınlanan istatistiklerden tespit edilebilmektedir. Bu kurumun kamuoyu ile paylaştığı bilgilere göre Türkiye'de doğuştan beklenen yaşam süresi Türkiye geneli için toplamda 78 yıldır. Doğuştan beklenen yaşam süresi ise erkeklerde 75,3, kadınlarda 80,7 yıldır. Kadınlar erkeklerden ortalama 5,4 yıl daha fazla yaşamaktadır (TÜİK, 2016).

Nüfusun yaşlanmasına yol açan ikinci faktör doğurganlığın azalmasıdır. Türkiye'de 2000 yılında doğurganlık 2,45 iken, 2014'te 2,04'e gerilemiştir. (Statistisches Bundesamt, 2015).

Demografik değişim bu şekilde ilerlemeye devam ederse yakın gelecekte nüfusumuz yaşlanmış olacaktır. İstisnalar dışında tüm toplumların yaşlandığı dikkate alındığında, demografik geleceğimize ilişkin öngörünün tutma olasılığı yüksektir (Tufan, 2016b).

Demografik yaşlanmayı önleme girişimlerinde şimdiye kadar başarı sağlanamadığı dikkate alındığında- bir filozofun iki bin yıl önce dediği gibi -yelkenlerimizi rüzgarın yönüne doğru çevirmemiz akıllı bir davranış olacaktır. Tazelenme Üniversitesi, demografik rüzgarın yönüne göre çevrilen "sorumluluk yelkeni" olarak tasavvur edilebilir. Bunun tasarımcısına kulak kabartalım ve "sorumluluk" üzerine söylediklerine bakalım:

Sorumluluk; (...) bir eylem ilkesidir. (...) Sosyal sorumluluk projesi (...) bir veya birçok aktörün sadece eylem kararı almakla kalmayıp, aynı zamanda bunu hayata geçirmeyi istedikleri ve sadece olası olumsuz sonuçlarını dikkate almakla yetinmeyip, aynı zamanda yaratacağı olumlu sonuçlara odaklandıkları anlamına gelmektedir. (Tufan, 2017: 2)

1.5. Teorik Çerçeve

1.5.1. Ürün ve Müşteri Kavramları

Bir *sosyal sorumluluk projesi* olan TAÜ projesi bu bölümde ekonomiden ödünç alınan "ürün" kavramıyla anılacaktır. Her üründe olduğu gibi TAÜ projesinin de müşterileri vardır. Yukarıda hedef grup olarak tanımlanan "60 yaş ve üstü kişiler" burada "müşteri" olarak anılacaktır. Bunun teorik modelin anlatımını kolaylaştıracağı ve anlaşılabilirliğini arttıracığı kabul edilmiştir.

Herhangi bir ürünün başarısı veya başarısızlığı, müşterinin ilgili üründen memnun kalıp kalmadığı sorusuyla bağlantılıdır. Bu yüzden odak noktaya {müşteri memnuniyetini} koyacağız ve değerlendirmek istediğimiz ürünü kullanan müşterilerin ürünle ilgili görüşlerini alacağız. Şimdiye kadar öğrenmenin ihtiyaç olduğunu belirttik. Bu ihtiyacı karşıladığı kabul edilen ürünü tanıttık. Ancak bunlar birer varsayımdı. Değerlendireceğimiz

ürün müşterilerin öğrenme ihtiyacını gerçekten karşılayabiliyor mu? Ürünün müşterilerin ihtiyacını karşılayıp karşılamadığını nasıl tespit edeceğiz? İlk bakışta kolaylıkla cevaplanabilecek gibi görünseler de naif cevaplar olmamaları için bu soruların gerdiği alan ile biraz daha yakından ilgilenmek zorundayız. Aşağıdaki bilgiler Nieschlag, Dichtl, Hörschgen(1985)'tan alınmıştır. Dolayısıyla başka bir kaynak verilmedikçe bütün referanslar bu kaynaktan alıntıdır.

1.5.2. Arz ve Talep

TAÜ projesinin yürütücüsü, burada müşteri olarak tanımladığımız bireylerin, projede sunulan ürünü talep ettiği varsayımından hareket etmektedir. Nitekim projenin kamuoyuna duyurulmasından kısa süre sonra 800'den fazla kişinin TAÜ'ye kaydını yaptırmış olması, taleple ilgili varsayımı doğrulamaktadır.

Piyasada talep edilen ürünler normal şartlarda para karşılığında satın alınır. Yani "ürün ile para değiş tokuşu" söz konusudur. Ancak değerlendirdiğimiz ürünü talep eden müşteriye sosyal sorumluluk projesi olarak ürün ücretsiz sunulmaktadır. Bu yüzden ilk bakışta ekonomik değeri olmayan bir ürün gibi görünmektedir. Fakat belli bir açıdan bakıldığında bu ürünün sadece sosyal değeriyle sınırlı kalmayan, aynı zamanda ekonomik değeri de bulunan bir ürün olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü müşterinin fiziksel, psişik ve sosyal özelliklerine belli bir tarzla müdahale ederek, sağlığını ve zindeliğini korumasını sağlamaktadır. Böylece dolaylı yoldan toplumun sağlık giderlerinin de azalmasına yardımcı olmaktadır.

Bu açıdan "fayda" kavramı devreye sokulabilir. Ürünün müşteriye faydalı olması gerekir. Müşteri bir ürünü değerlendirirken ürünün kendisine faydasını değerlendirmektedir. Fayda ise müşterinin "sübjektif" değer ölçülerine bağlıdır. Bu yüzden ihtiyacı karşılayan ölçü olarak tespiti zordur. (Nieschlag vd., 1985: 3).

Ekonomistlere göre ürünlerin müşterilerin ihtiyaçlarını optimal olarak karşılaması gerekir (Nieschlag vd., 1985: 35). Biz de değerlendireceğimiz üründen bunu bekleyebiliriz. Ancak müşterinin ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayabilmesi için ürünün olgunlaşmış olması gerekir. Bu bizim değerlendirdiğimiz ürün için geçerli değildir. Çünkü pilot proje aşamasındadır. Olgunlaşması için gerekli olan süreçlerden geçmemiştir. Bu yüzden değerlendirme yaparken bunun da dikkate alınması gerekmektedir.

Ürünü piyasaya sunan (arz eden) açısından "başarı" güvensizlik kavramıyla bağlantılıdır. Piyasaya sürdüğü ürünün müşteriler (tüketici) tarafından kabul edilip edilmeyeceğini bilmemektedir (Nieschlag vd., 1985: 100). Dolayısıyla bu belirsizliği ortadan kaldırmak isteyecektir. Nitekim değerlendireceğimiz ürünün tasarımcısı da aynı belirsizlik

durumuyla karşı karşıyadır ve arz ettiği ürünün müşterinin taleplerini karşılayıp karşılamadığını bilmek istemektedir. Çünkü bu bilgiden hareket ederek ürününü taleplere göre uyarlama şansını elde edecek, ürünün olgunlaşmasını sağlayacaktır.

Tabii ki ürünün tasarımcısı önceden sahip olduğu bilgi ve tecrübelerinden yararlanarak geliştirdiği ürünün hedef grup olarak seçtiği müşteriler tarafından olumlu karşılanacağı varsayımdan hareket etmiştir. Zaten bu varsayımdan hareket etmemiş olsaydı ürünü ya hiç sunmaz ya da farklı bir dizayn ile sunardı. Ürünün tasarımcısı Gerontoloji alanındaki 25 yıllık bilgi ve tecrübelerini bu ürüne aktarmıştır. (Tufan, 2017).

Diğer taraftan müşteri bir ürünü satın alırken psikik süreçler sonucunda karar vermektedir. (Nieschlag vd., 1985: 101). Yani bir ürünün satın alınmasına karar verildiğinde bu kararda rasyonelliğin payı azdır. Diğer taraftan gerçekte bu kararın nasıl alındığı gözlemlenemez. Sadece karar sürecinin “giriş” (input) ve “çıkış” (output) kısımları gözlemlenebilir.

Bizim açımızdan bunun bir önemi yoktur. Çünkü satın alma kararı ile bağlantılı süreç geride kalmış, ürün müşteri tarafından satın alınmıştır. Bizim cevaplamak istediğimiz soru, müşterinin bu kararından memnun kalıp kalmadığıdır. Yani ürünü satın almış olmaktan dolayı pişman mıdır, yoksa değil midir?

1.5.3. Motivasyon ve Motif

Motif; ihtiyaç, içgüdü, eğilim ve çabalamak gibi kavramları kapsamaktadır. Farklı görüşlere rağmen motif kavramının dinamik ve yönlü davranışlarla bağlantılı olduğu kabul edilir (Nieschlag vd., 1985: 103).

Bir ürün satın alınırken müşterinin alacağı kararın bir yönü vardır ve dinamik bir süreçten geçilerek bu karar alınır. Bütün sübjektifliğine rağmen bu gelişigüzel bir süreç değildir. Müşteriyi ürüne yönelten bir neden olmalıdır (motif). Ürünün motifi aktifleştirmesine motivasyon diyoruz. (Nieschlag vd., 1985: 103).

Ürün (Tazelenme Üniversitesi) müşterisinin farkında olmadığı motifleri aktifleştirebilmiş olmalıdır ki, kısa sürede çok sayıda kişi pozitif yönlü ve dinamik bir karar sürecinden geçerek bu üründen faydalanmaya karar vermiştir. Aktivasyon, motivasyonun enerjik elementidir. Buna karşın satın alma eylemi motivasyonun "bilişsel (kognitif)" elementini meydana getirmektedir ve bunda "duygu (emosyon)" önemli bir rol oynamaktadır. Emosyon, kognitif yorumlara dayalı yaşantıların bir sonucudur. (Nieschlag vd., 1985: 104).

Bu bilgilerden hareketle şu yorum getirilebilir: Tazelenme Üniversitesi'ne kaydını yaptıran bireyler enerjik ve bilişsel elementlerden oluşan motivasyonun yarattığı kişisel

yorumlarından kaynaklanan yaşantılar sonucunda Tazelenme Üniversitesi olarak tanımladığımız ürünü "satın almıştır". Bu durumda şu da sorulabilir: Müşteri (yaşlılar) niçin böyle bir karar vermiştir? Niçin ürün (TAÜ) müşterinin bu denli yoğun ilgisini çekebilmiş ve sonunda "satın alma kararı" gerçekleşmiştir?

Anlaşılan üründen faydalanmaya karar verenler ürünü tasarlayanı inandırıcı bulmuştur. Çünkü ürünün tasarımcısı ürününü tanıtmak için çeşitli ön çalışmalar yapmıştır. Bunlardan en önemlisi yaşlılar için düzenlemiş olduğu bilgilendirme toplantılarıdır. Çünkü bilmektedir ki, kararlar dikkate alınan enformasyonlar kadar "iyi" olabilir. (Nieschlag vd., 1985: 109). Ürünle ilgili en iyi bilgiler, şüphesiz ürünü tasarlayandan gelecektir. Bilgilendirme toplantılarında yaşlılara Tazelenme Üniversitesi'nin tasarımcısı tarafından aktarılan bilgilerin de "en iyi" bilgi oldukları ve bunların yaşlılar tarafından benimsendikleri ve kabullenildikleri, ürünün "iyi" olduğu yorumuna dayanan kararlar aldıkları kabul edilebilir.

Enformasyonun kalitesine bağlı kararların sübjektifliğine dikkat çekildi. Enformasyonların birey tarafından değerlendirilmesinde algıların oynadığı rolün önemi ne kadar vurgulansa azdır.

1.5.4. Algı

Algı, enformasyonun bilinçte oluşturduğu bilişsel (kognitif) reprezentasyondur. (Nieschlag vd., 1985: 113). Enformasyon, bilinci uyarak orada birtakım tasavvurların oluşmasına yol açar. Yani enformasyon bireyin bilincinde transformasyona uğrar. Transformasyonu sağlayan enformasyonun kalitesi ve içeriği bilişsel reprezentasyonların kaynağıdır. Dolayısıyla Tazelenme Üniversitesi hakkında tasarımcının hedef gruba aktardığı ön bilgiler tesadüf değil, aksine tasarımcının bilinçli girişimleri arasında değerlendirilmelidir.

Bu açıdan "ürün algısı" ve "ürün değerlendirmesi" kavramlarının göz önüne alınması faydalı olacaktır. Çünkü bu kavramlar ürünlerin müşterinin algısıyla bağlantılarını ve sadece algıların değerlendirildiklerini ifade etmektedir. Başka bir deyişle: Ürünlerin algılanmayan özellikleri ürünün müşteri tarafından değerlendirilmesinde rol oynamamaktadır. Bu da TAÜ projesini değerlendiren deneklerin projede algıladıkları özellikler hakkında görüşlerini, tutumlarını ve yaşantılarını sorulara verdikleri cevaplarda ifade ettikleri anlamına gelmektedir. (Nieschlag vd., 1985: 115).

Tanım 3:Ürün algısı, uyarıcı enformasyonların (ürünün özellikleri) deşifre edilip düzene konulmasıdır.

Tanım 4:Ürün değerlendirmesi, ürün hakkında edinilen düzene konulmuş ve değerlendirilmiş enformasyonların kalitesine ilişkin kararlardır.

Müşteri olarak tanımladığımız "Tazelenme Üniversitesi öğrencileri", bu ürünün tasarımcı tarafından aktarılan enformasyonlara dayanan ürün algısı ve ürün değerlendirmesi süreçleri sonucunda kendilerine sunulan eğitim ve öğretim olanağından yararlanmaya karar verdiklerinde, sadece tasarımcının aktardığı (anlattığı) bilgilere sahiptiler. Buna karşın bu tez çalışması kapsamında gerçekleştirilen değerlendirme araştırmasında çok daha fazla bilgiye sahip olmuşlardı. Çünkü "ürünü" artık sadece anlatımdan değil, aksine "kullanımdan" edindikleri tecrübelerinden hareket ederek değerlendirebilecek bilgiye sahip olmuşlardı. Yani ürün algısı ve ürün değerlendirmesi değişmişti. Bu tez çalışmasında bu değişimin yönüne ilgi duyulmaktadır. Tazelenme Üniversitesi olarak tanımlanan üründen memnun kaldı mı, yoksa tasarımcının anlattıklarıyla uyuşmayan bilgi ve tecrübeler mi eriştiler?

İKİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

2.1. Yöntem

2.1.1. Anket

Anket, ampirik araştırma yöntemleri arasında en sık kullanılan türüdür. Kısa sürede, az masrafla sonuca erişmeyi sağlaması, şüphesiz bu yöntemin tercih edilmesinde önemli rol oynamaktadır. Fakat sağladığı avantajlar göz kamaştırmamalıdır. Anket yönteminin dezavantajları göz ardı edilmemelidir. Örneğin kesitsel niteliği bunlardan biridir. Yani sadece anlık durumlar hakkında bilgi vermektedir. Bu dezavantajı azaltmanın veya gidermenin yolları vardır. Örneğin trend ve panel araştırmalarında yapıldığı gibi tek ölçümle yetinmeyip ölçüm serileri ile çalışılabilir.(Schnell vd., 2005;Bortz veDöring, 2006).

2.1.2. Popülasyon ve Örneklem Çekimi

Örneklem tesadüfi olması ise bulguları popülasyona genelleme imkanı sağlayacaktır (Tufan, 2015). Popülasyon ise araştırmanın yapıldığı dönemde Tazelenme Üniversitesi'ne kayıtlı olan 842 kişidir. Bunun içinden "basit tesadüfi" örneklem seçilmiştir.

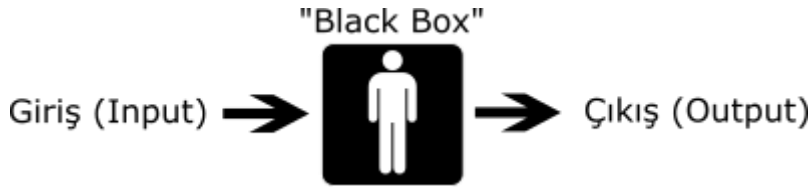
Basit tesadüfi örnekleme aranan popülasyonun her ferdine erişebilme şartı, popülasyonun hem küçük hem de kayıt altına alınmış olması nedeniyle yerine gelmiştir. Büyük popülasyonlarda basit tesadüfi örneklem çekimi çok zor olduğundan çeşitli örneklem çekimi yöntemleri geliştirilmiştir. Belirtilen sebeplerden dolayı bunlardan birinin kullanılmasına gerek duyulmamıştır. (Bortz veDöring, 2006;Schnell vd., 2005; Tufan, 2015).

2.1.3. Soru Kağıdı

Veriler standart soru kağıdı ile toparlanmıştır. Soru kağıdı tez çalışmasının bir parçası olarak tez sahibi tarafından tasarlanmıştır ve 10 kişilik bir örneklem üzerinde ön araştırma kapsamında anlaşılabilirliği denenmiştir. Ön araştırmada zor anlaşılan veya anlaşılmayan sorularda değişiklik yapılarak soru kağıdına son şekli verilmiştir. (Bortz veDöring 2006).

2.1.4. Göstergeler

Anket araştırmalarında genellikle göstergelerden hareket edilerek cevap aradığımız soruların cevaplarına erişilir. Örneğin yaş, boy, kilo, eğitim durumu, cinsiyet, gelir gibi gözlemlenebilen değişkenlerin tespiti genelde herhangi bir zorluk yaratmaz. Buna karşın duygu, düşünce veya tutum gibi değişkenlerin gözlemlenmesi mümkün değildir. Bu tür değişkenler göstergeler üzerinden tespit edilebilir. (Bortz veDöring, 2006;Schnell vd., 2005; Tufan, 2015).

Şekil 2.1 Black Box Modeli

Deneklerin TAÜ projesi ile bağlantılı yaşantı ve davranışlarını mümkün mertebe en iyi şekilde tespit edebilmek için göstergelerden yararlanılmıştır. Aşağıda bu göstergelerin bir listesi sunulmuştur:

- Eve kapanmak
- Kendisi gibi düşünen kişilerle birlikte olmak
- Stres atmak
- Yaşam zevki
- Bedensel sağlık
- Ruhsal sağlık
- Büyük aile duygusu
- Yaşam perspektifleri
- Gençlik duygusu
- Toplum vicdanı
- Arkadaşlık
- İletişim
- Heyecan
- Kendini keşfetmek

Listedeki kavramlar soruların içine yerleştirilerek, deneklerin verdikleri cevapların, dıştan gözlemlenmesi imkansız olan duygu, düşünce ve tutumlarının dışa yansımaya yol açacağı kabul edilmiştir. Yani "blackbox" (kara kutu) olarak kabul edilen denekleri kavram olarak ("uyaran") sunulan göstergeye ("input") bir tepki ("output") vermesi sağlanmıştır. (Nieschlag vd., 1985).

2.1.5. Güvenilirlik Aralığı

Güvenilirlik aralığı bir popülasyon parametresini anlamlı olarak tahmin etmeyi sağlayan alt ve üst sınırlarla belirlenen bir değer aralığıdır. Bunun temeli örnekleme ve örneklemden hesaplanan bir katsayıya dayanmaktadır. Bir tek değer yerine iki değer arasında kalan bir alanın tercih edilmesinin nedeni örneklem sonuçlarının örneklemden örnekleme değişmesidir. (Rumsey, 2013: 38).

Bu tez çalışması kapsamında TAÜ projesini değerlendirmek üzere yapılan anket araştırmasının bulguları örneklemden elde edildiği için bir başka araştırmacı başka bir

örnekleme daha farklı sonuçlara erişecektir. Bu yüzden örneklem katsayılarının popülasyon parametresi olarak tahmin edilmesi gerekmektedir.

Bir popülasyon parametresinin mümkün değerlerinin yer aldığı değerler bandı olan güvenilirlik aralığının güvenilir olduğunu nereden bileceğiz? Bu güveni güvenilirlik sağlamaktadır. Bundan hareket ederek hesaplanan popülasyon parametresinin gerçekten güvenilirlik aralığında yer aldığı kabul edilebilir. Güvenilirlik düzeyi bir olasılıktır. Dolayısıyla bütün istatistiksel değerlerde olduğu gibi güvenilirlik aralığında da hata yapılabilir. Güvenilirlik düzeyi bize "uzun vadeli kesin sonuç" vermektedir (Rumsey, 2013: 68).

Bunun anlamı şudur: Aynı popülasyondan çok sayıda (teorik olarak sonsuz sayıda) aynı büyüklükte bir örneklem çektiğimiz takdirde, elde edeceğimiz örneklem katsayısı güvenilirlik düzeyinin verdiği olasılıkla hesapladığımız güvenilirlik aralığı içerisinde yer alacaktır.

Güvenilirlik aralığı sadece katsayılar için değil, aynı zamanda oranlar için de hesaplanabilir. Ortalama değerler için güvenilirlik aralığı şu şekilde hesaplanmaktadır:

$$\bar{x} \pm t_{n-1} \frac{s}{\sqrt{n}}$$

Denklemdaki $\bar{x}$ örnekleme hesaplanan ortalama değer, s standart sapma, n örneklemin büyüklüğüdür. Örnekleme ait standart sapma popülasyona ait standart sapma σ değerini tahmin etmektedir. Tabii ki σ biliniyorsa, denklemde bunun kullanılması gerekir. Fakat genellikle bilinmediği için örneklemin standart sapması kullanılmaktadır. Denklemden bir t -değeri görülmektedir. Bu, kaç adet standart hatanın ortalama değere ekleneceğini veya ortalama değerden çıkarılacağını vermektedir. Böylece $s/\sqrt{n}$ 'nin standart hata olduğu da anlaşılmıştır. (Rumsey, 2013: 69).

Oranlar için de güvenilirlik aralığının hesaplanabileceği yukarıda belirtildi. Bunun için şudenklemi kullanıyoruz:

$$P \pm t_{n-1} \sqrt{\frac{PQ}{n}}$$

Denklemden P örnekleme tespit edilen oranı, Q geri kalan oranı (yani $100-P$), n yine örneklemin büyüklüğünü ve t -değeri görülmektedir. (Bortz, 2005).

Bu bilgilerle artık örneklemden hareket ederek Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinden meydana gelen popülasyon hakkında istatistiksel değerlendirmeler yapabilecek ve TAÜ projesinin performansını değerlendirebilecek konuma gelmiş bulunuyoruz.

2.1.6. Örneklem Üzerine Bilgi

Araştırmanın örneklemini 64 kişiden (21 erkek, 43 kadın) meydana gelmektedir. Yani örneklemin %32,8'i erkek ve %67,2'i kadındır.

Örneklemin yaş ortalaması 64,3 yıl ($SD = 5,11$) olarak hesaplanmıştır. En genci 52, en yaşlısı 76 yaşında olan deneklerin toplam yaşı 4118 yıl olarak hesaplanmıştır. Yani bu kadar yıllık tecrübe birikiminin araştırmada "dile geldiği" söylenebilir. En sık değer (modüs) 65'tir

Erkek örneklemin yaş ortalaması 64,3 yıl ($SD=5,52$), kadın örneklemin yaş ortalaması 64,4 ($SD=4,96$) olarak hesaplanmıştır.

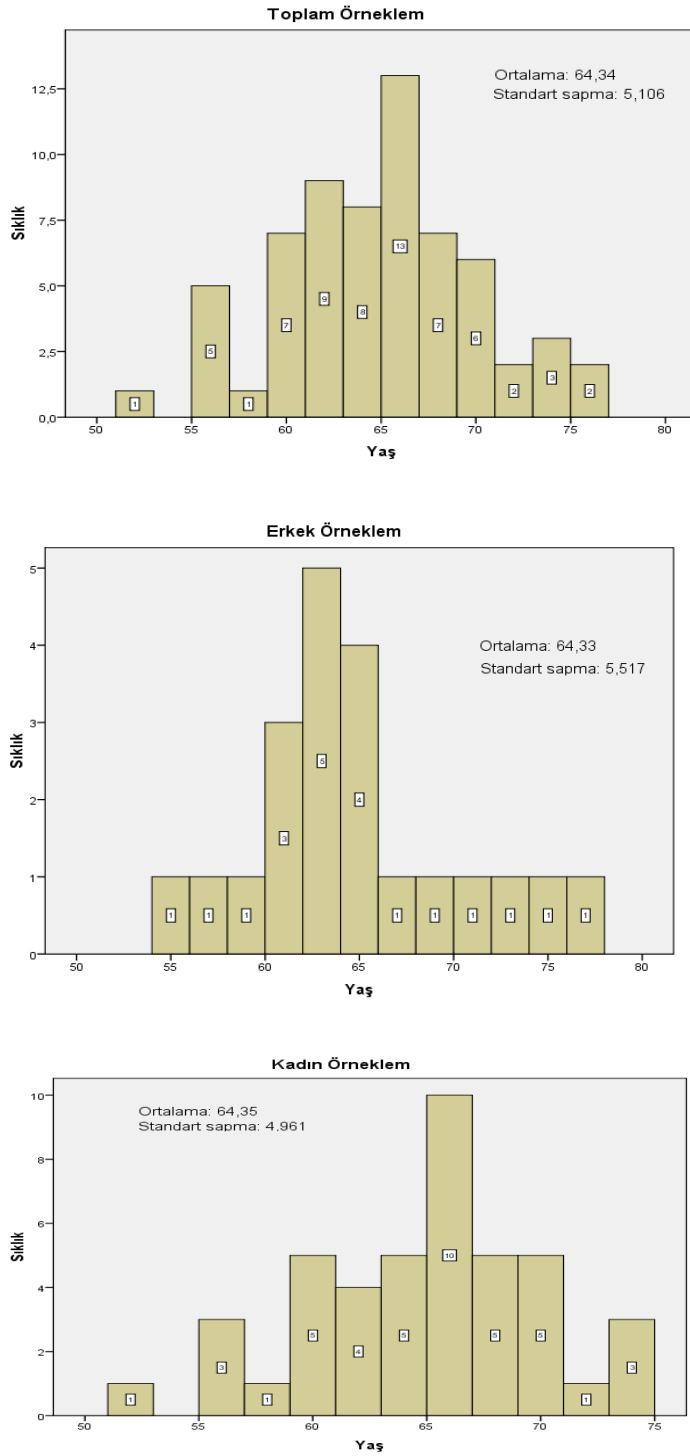
TAÜ popülasyonu yaş ortalaması aşağıdaki değerler arasında yer almaktadır (bkz. Denklem):

$$64,34 \pm 1,96 \times 0,638 \Rightarrow 63,1 \dots 65,6$$

Aynı hesaplar erkek ve kadın popülasyonlar için tekrarlandığında aşağıdaki sonuçları elde edilmektedir:

$$\text{Erkek: } 64,33 \pm 2,09 \times 1,204 \Rightarrow 61,8 \dots 66,9$$

$$\text{Kadın: } 64,35 \pm 1,96 \times 0,757 \Rightarrow 69,9 \dots 65,8$$

Şekil 2.2Toplam, Erkek ve Kadın Örneklemlerin Histogramları

Türkiye genelinde yaşlı popülasyonun tipik özelliklerinden biri de eğitim düzeyinin düşük olmasıdır (Tufan, 2016b). Buna karşın örneklemin eğitim düzeyinin sadece yaşlı popülasyondan daha yüksek olmakla kalmayıp, aksine Türkiye genelinin de eğitim düzeyinden yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 2.3Örneklem

Deneklerin %53,1'i üniversite mezunudur. İkinci sırada %37,5 oranıyla lise mezunları gelmektedir. Üçüncü sırada %4,7 oranıyla ilkokul mezunları ve son sırada sadece %1,6 oranıyla ortaokul mezunları yer almaktadır. Eğitim düzeyinin yüksek olması emeklilik olasılığını da yükselmektedir. Nitekim deneklerin %92,2'si emeklidir. Sadece %7,8'i emekli değildir. Deneklerin %93,8'i çalışmamaktadır. %6,3'ünün çalışma yaşamı devam etmektedir.

Medeni durum bakımından da örneklem genel popülasyondan farklı bir görünüm ortaya koymaktadır. Deneklerin %59,4'ü evli, %28,1'i duldur. Geriye kalan %12,5'i "diğer" kategorisinde yer almaktadır. Bu kategoride eşinden boşananlar, eşinden ayrı yaşayanlar ve diğer beraberlikler yer almaktadır. "Diğer" kategorisindeki fertlerden medeni durumları hakkında (araştırma açısından önemli olmadığı için) detay bilgi talep edilmemiştir. Hatta detay bilgi talep edilmiş olsaydı, muhtemelen yanlış cevap veya hiç cevap vermeme durumu

ile karşılaşılabaktı. Bu sebeplerden dolayı bireyi sıkıntıya sokmayacak cevap kategorileri kullanılmıştır.

Denekler arasında sadece 1 kişi engelli olduğunu belirtmiştir. %98,4'ünde engellilik problemi yoktur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

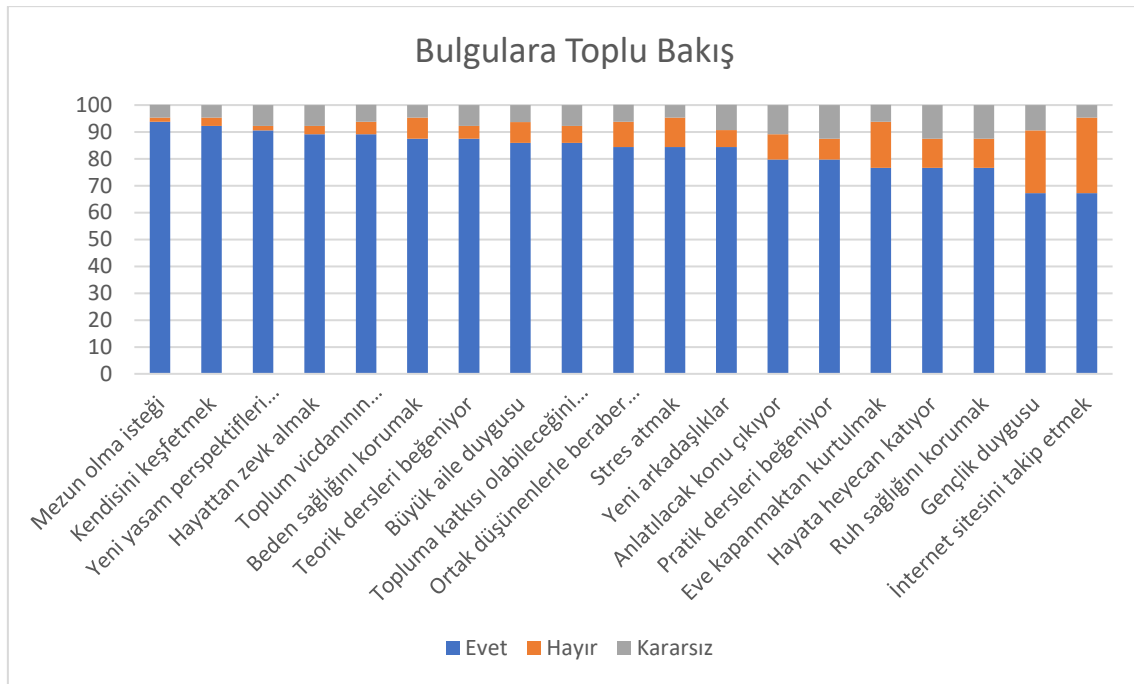
3.1. Bulgulara Toplu Bakış

İlk önce araştırmadan elde edilen bulgular topluca sunulacaktır. Daha sonra bu bulguların nasıl elde edildikleri ortaya konulacak ve istatistiksel değerlendirmeler yapılacaktır. Böylece detayları merak etmeyen, ama bulguları hemen görmek isteyen okuyucuya da yardımcı olunacaktır.

Bulguları topluca gösteren grafik ve tablo içerik bakımından birbirinin aynısıdır. Rakamların verilmesi durumunda grafiğin çok karmaşık ve okunması zor olacağı dikkate alınarak sayısal değerler yüzdelik oran olarak ayrı bir tabloda sunulmaktadır. “İki kategorili” kavramıyla ilgili şu açıklama dikkate alınmalıdır: Detaylıca ele alırken soruların beş basamaklı ölçekle elde edildikleri görülecektir. “1-2” değerleri sorunun içeriğine deneklerin katılmadığı manasında “HAYIR” ve “4-5” değerleri katıldığı manasında “EVET” olarak kodlanmıştır. Buna karşın “3” değeri “KARARSIZ” kavramıyla ifade edilmiştir. Çünkü bu değer ölçeğin merkezinde yer almaktadır. Bu yüzden “ne hayır ne de evet” kategorisine dahil edilebilir.

Ayrıca “EVET” cevaplarına göre oranlar büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. Grafik ve tablo tek bir şekil olarak sunulmaktadır. Aşağıda detaylı analizlere geçtiğimizde dikkatli okuyucunun topluca verilen bu grafik ve tabloda birkaç sorunun yer almadığı gözünden kaçmayacaktır. Bunun nedeni ilgili soruların beş basamaklı ölçekle cevaplanmamış olmasıdır.

Her halükarda grafik ve tablo Tazelenme Üniversitesi projesinin denekler tarafından yüksek düzeyde kabul gördüğünü ortaya koymaktadır. Fakat aynı şeyi Tazelenme Üniversitesi popülasyonu için de söyleyebilir miyiz? Bunun cevabını aşağıdaki analizlerin sonucunda vermiş olacağız.

Şekil 3.1 İki Kategoriye İndirgenmiş ve Sıraya Dizilmiş Olarak Bulgulara Toplu Bakış

Tablo 3.1 İki Kategoriye İndirgenmiş ve Sıraya Dizilmiş Olarak Bulgulara Toplu Bakış

Soru	İçerik	Evet	Hayır	Kararsız
S31	Mezun olma isteği	93,8	1,6	4,7
S13	Kendisini keşfetmek	92,2	3,1	4,7
S7	Yeni yaşam perspektifleri keşfetmek	90,6	1,6	7,8
S4	Hayattan zevk almak	89,1	3,1	7,8
S9	Toplum vicdanının somutlaşması	89,1	4,7	6,3
S5	Beden sağlığını korumak	87,5	7,8	4,7
S21	Teorik dersleri beğeniyor	87,5	4,7	7,8
S6	Büyük aile duygusu	85,9	7,8	6,3
S15	Topluma katkısı olabileceğini görmek	85,9	6,3	7,8
S2	Ortak düşünenlerle beraber olmak	84,4	9,4	6,3
S3	Stres atmak	84,4	10,9	4,7
S10	Yeni arkadaşlıklar	84,4	6,3	9,4
S11	Anlatılacak konu çıkıyor	79,7	9,4	10,9
S22	Pratik dersleri beğeniyor	79,7	7,8	12,5
S1	Eve kapanmaktan kurtulmak	76,6	17,2	6,3
S12	Hayata heyecan katıyor	76,6	10,9	12,5
S14	Ruh sağlığını korumak	76,6	10,9	12,5
S8	Gençlik duygusu	67,2	23,4	9,4
S24	İnternet sitesini takip etmek	67,2	28,1	4,7

3.2. Deskriptif Analizler

İstatistik yöntemlerini kullanabilmek için araştırma nesnesi hakkında sayısal verilere ihtiyaç vardır. Burada araştırma nesnesi "TAÜ projesi"dir. Daha kesin konuşacak olursak bu projenin performansı veya başarı düzeyi araştırma nesnesi olarak kabul edilmektedir. TAÜ öğrencileri bu nesneyi incelerken kullandığımız araştırma birimleridir. Araştırma birimleri üzerinden derlenen sayısal veriler deskriptif analize tabi tutularak araştırma nesnesi değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmede araştırma birimlerinin veya TAÜ öğrencilerinin perspektifi odak noktaya konulmaktadır. Bu ise son derece önemli bir bilgidir. Çünkü araştırma nesnesi başka bir perspektiften de değerlendirilebilir. Örneğin bir uzman grubundan da araştırma nesnesini değerlendirmesi istenebilirdi. Fakat önemli olan bu TAÜ projesinden bizzat yararlanan kişilerin yapacağı değerlendirmedir. Çünkü onlar TAÜ projesi hakkında teorik değil, aksine pratik bilgiye ve tecrübeye sahip olanlardır. Dolayısıyla TAÜ projesi hakkında bireysel bilgi ve deneyim birikimine dayanan "uzmanlar" olarak kabul edilebilirler. Bu gerekçelerden dolayı TAÜ projesinin değerlendirilmesinde "bu" uzmanlardan faydalanılmıştır.

Verilerin grafik, tablo veya katsayılarla tarif edilmesi deskriptif (betimsel) yöntemler başlığı altında toparlanmaktadır (Tufan, 2015). İstatistiksel analizlerde şu genel kural geçerlidir: Araştırma birimleri veya araştırma nesneleri bir bütün olarak değil, sadece bunların özellikleri ölçülebilir. Nümerik görecelik ampirik göreceliğin homomorfik illüstrasyonu ise, o zaman nesnelere veya olaylara sayıların atanmasına ölçüm denir. Yani istatistik analizlerine başvururken araştırma birimlerine atadığımız sayısal değerler ampirik gerçekliğin bir görüntüsü olmalıdır ve ampirik gerçekliği değiştirmemelidir. İstatistikte bu konu "kesinlik problemi" olarak tartışılır. Önemli bir konu olmasına rağmen bu çalışmanın sınırlarını aştığı için ilgili literatüre bakılması tavsiyesi ile yetinilecektir. (Bortz, 2005: 17). Aynı sebepten dolayı ölçek türleri de burada sadece isimleriyle anılacaktır. Bunlar nominal (sınıflandırma) ölçek, ordinal (sıralama) ölçeği, interval (aralıklı) ölçek ve kardinal (orantı) ölçeğidir (Tufan, 2015).

Bu tez çalışması kapsamında yapılan araştırmada öncelikle nominal, ordinal ve interval ölçekleri kullanılmıştır. Deneklerin yaşı hariç başka hiçbir soruda kardinal ölçekten yararlanılmamıştır. Sosyal ampirik araştırmalarda kardinal ölçek nadiren kullanılır. Öncelikle Doğa Bilimlerinde kullanılan bir ölçektir.

3.3. Görüşler, Yaşantılar ve Tutumlar

Soru kağıdında s1, s2, (...) s15 olarak adlandırılan sorularla deneklerin Tazelenme Üniversitesi'ne ilişkin görüş ve tutumları tespit edilmiştir. Aşağıda teker teker bunlar ele alınacak ve cevap dağılımları kısaca değerlendirilecektir.

Deneklerin TAÜ üzerine görüş, yaşantı ve tutumları 5-basamaklı değerlendirme ölçeği (rating ölçeği) ile tespit edilmiştir. Anketlerde en çok kullanılan ölçek türüdür ve bazen Likert ölçeği ile karıştırıldığı dikkat çekmektedir. Bu iki ölçeğin arasında görünüşte bir benzerlik vardır, ama ranting ölçeğinde Likert ölçeğindeki "ön çalışmalar" yapılmaz.

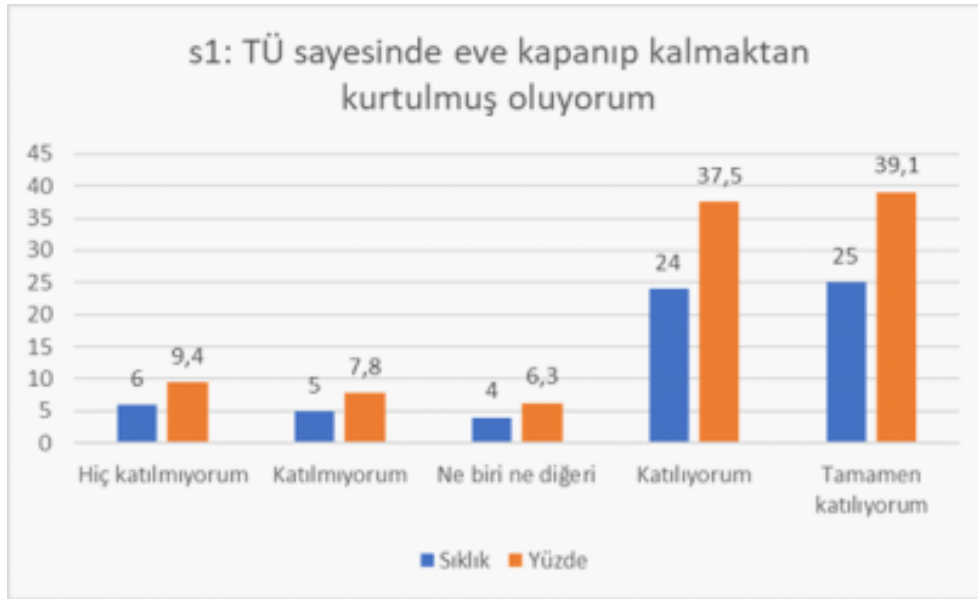
Likert-ölçeğinin tasarlanması gerekirken, rating ölçeğinde buna gerek yoktur. Tez çalışmasının sınırlarını aştığı için Likert ölçeğinin tasarımıyla ilgili bilgiler burada verilmemiştir. Konuya ilgi duyan okuyucunun ilgili kaynaklara bakması önerilmektedir, örneğin (Bortz veDöring, 2006; Schnell vd., 2005; Tufan, 2015).

Bu tez çalışmasında zaman tasarrufu sağlayan rating ölçeği ile deneklerin TAÜ projesine ilişkin görüşleri tespit edilmiştir. Aşağıda her soru teker teker incelenerek, verilerin dağılımı ortaya konulacaktır. Rating ölçeği aslında ordinal ölçektir. Ama sosyal bilimsel ampirik araştırmalarda aralıklı ölçek muamelesi görmektedir. Yani ölçek değerleri arasındaki mesafelerin eşit olduğu kabul edilmektedir. Bu yüzden ortalama değer hesapları yapılabileceği kabul edilmektedir. Biz de bu hesapları yaparak deneklerin ilgili konular hakkında "ortalama görüşünü" hesaplayacağız ve bunlardan hareket ederek popülasyonun ortalama görüşünü güvenilirlik aralığı ile tahmin edeceğiz (Tufan, 2015).

Güvenilirlik aralığı hesaplarında t -değerine ihtiyacımız olacaktır. Bu ise araştırma öncesi kararlaştırılan hata olasılığı (α), örneklem çapına (n) ve serbestlik derecesi ($n-1$) ile bağlantılıdır. Örneklem çapı $n>30$ için t -değerleri değişmemektedir. $\alpha = 0,05$ için $t=1,95996$ değerine sahiptir(Rumsey, 2013: 360).

3.4. Eve Kapanıp Kalmaktan Kurtulmak

Soru 1'de "Tazelenme Üniversitesi sayesinde eve kapanıp kalmaktan kurtulmuş oluyorum" düşüncesine ne ölçüde katılıp katılmadıkları sorulmaktadır. Deneklerin %17,2'si bu görüşe katılmazken, %76,6'sı katılmaktadır. %6,3'ü kararsız tutum sergilemektedir.

şekil 3.2Tazelenme  niversitesi'nin Topluma Katılım Etkisini Belirlemek  zere "'Eve Kapanmak"' Kavramı Toplumdan Geri  ekilme Eğilimi Olarak Değerlendirildi

Popülasyon Bulgusu 1:Beş basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 3,89$ ve standart hata $\bar{s} = 0,159$ olarak hesaplanmıştır. Artık bu rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$3,89 \pm 1,96 \times 0,159$$

Bu hesabı yaptıktan sonra bu soru için popülasyon ortalama değerinin 3,6 - 4,2 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Kullanılan  l ek ile maksimum 5 değerine erişebilir. Dolayısıyla popülasyon ortalama değer i en kötümser tahminle 3,6'dan küçük olamayacağı için TA  projesinin bireyin eve hapsolmasını önleyen etkisinin %95 doğruluk olasılığı ile istatistiksel kanıtı ortaya konulmuştur.

3.5. Aynı Fikirleri Paylaştığı Yaşıtlarıyla Beraber Olmak

Soru 2'de şu görüş dile getirmiştir: "Tazelenme  niversitesi benim gibi düşünen yaşıtlarımla beraber olma imkânı sağlıyor." Deneklerin %9,8'i bu fikre katılmadığını, buna karşın %84,3'  katıldığını belirtmektedir. Deneklerim %6,3'  kararsızdır.

Şekil 3.3 İnsanlar Aynı Fikirleri ve Yaşam Biçimlerini Payla tıkları Ki ilerle Birlikte Olmaya Eğilimlidirler. Tazelenme  niversite'sinin Bu Açıdan Etkisini Değerlendiren Soruya Verilen Cevapların Dağılımı

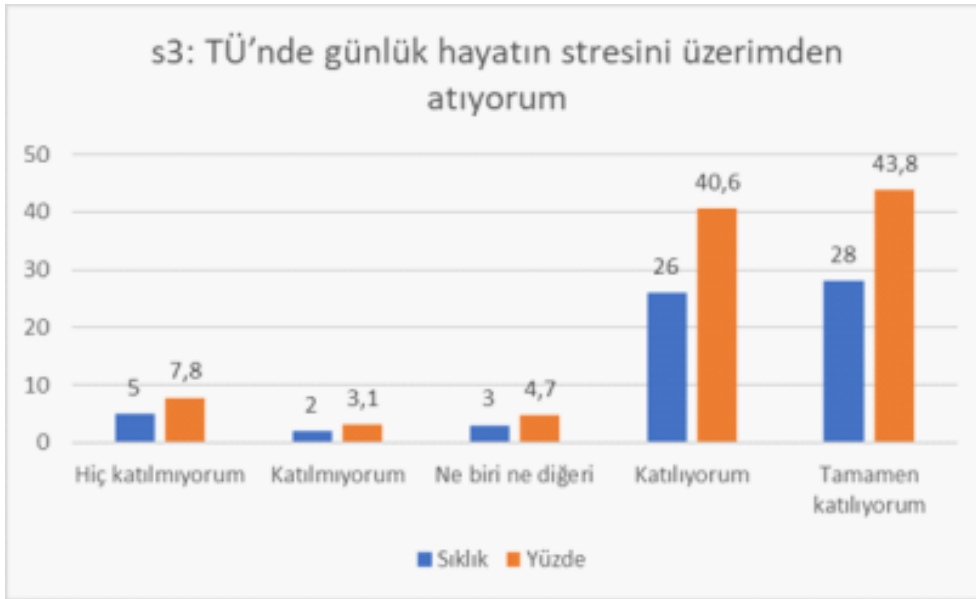
Popülasyon Bulgusu 2: Be  basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 4,09$ ve standart hata $\bar{s} = 0,117$ olarak hesaplanmıştır. Rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanmıştır:

$$4,09 \pm 1,96 \times 0,117$$

Bu soru için popülasyon ortalama değerinin 3,9 -4,3 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en k t ms r tahminle 3,9'dan küçük olamayacağı için TA  projesinin bireye kendisi gibi düşünen ya ıtları ile beraber olma fırsatı yaratan etkisinin %95 doğruluk olasılığı ile istatistiksel kanıtı ortaya konulmuştur.

3.6. Stres Atmak

Soru 3'te deneklerden  u görüşe ne ölçüde katıldıkları veya katılmadıkları sorulmuştur: "Tazelenme  niversitesi'nde günlük hayatın stresini üzerimden atıyorum." Deneklerin %10,9'u buna katılmadığını, buna karşın %84,4'  katıldığını belirtmektedir. Deneklerin %4,7'si kararsızdır.

  ekil 3.4Tazelenme   niversitesi'nin Psikik Etkilerini Belirlemek   zere "'Stres"' Kavramı Kullanıldı ve Yarattığı Rahatlamanın Etkisi Tespit Edildi

Be  basamaklı rating   l  ğinde ortalama değeri $\bar{x} = 4,09$ ve standart hata $\bar{s} = 0,144$ olarak hesaplanmıştır. Artık bu rakamları **denklemden** yerine koyup g  venilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$4,09 \pm 1,96 \times 0,144$$

Pop  lasyon Bulgusu 3: Bu soru için pop  lasyon ortalama değeri 3,8 - 4,4 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Pop  lasyon ortalama değeri en k  t  msen tahminle 3,8'den k    k olamayacağı için TA   projesinin bireyin g  nl  k hayatın stresini   zerinden atmasına ve rahatlmasına yaptığı etki %95 olasılıkla geçerlidir.

3.7. Yaşam Zevki

Soru 4'te "Tazelenme   niversitesi hayatıma zevk katıyor" d    ncesi dile getirilmektedir ve denklemlerden buna katılıp katılmadıkları sorusu y  neltilmektedir. Sadece %3,2'si bu g  r     katılmadığını s  ylerken, %89'u bu g  r     katıldığını ifade etmektedir. Buna kar  şın %7,8'i kararsız bir tutum sergilemektedir.

Şekil 3.5 İnsanlar Yaşamından Zevk Almak İster. Tazelenme  niversitesi'nin Bu Beklentiyi Karşılayıp Karşılamadığı Tespit Edildi

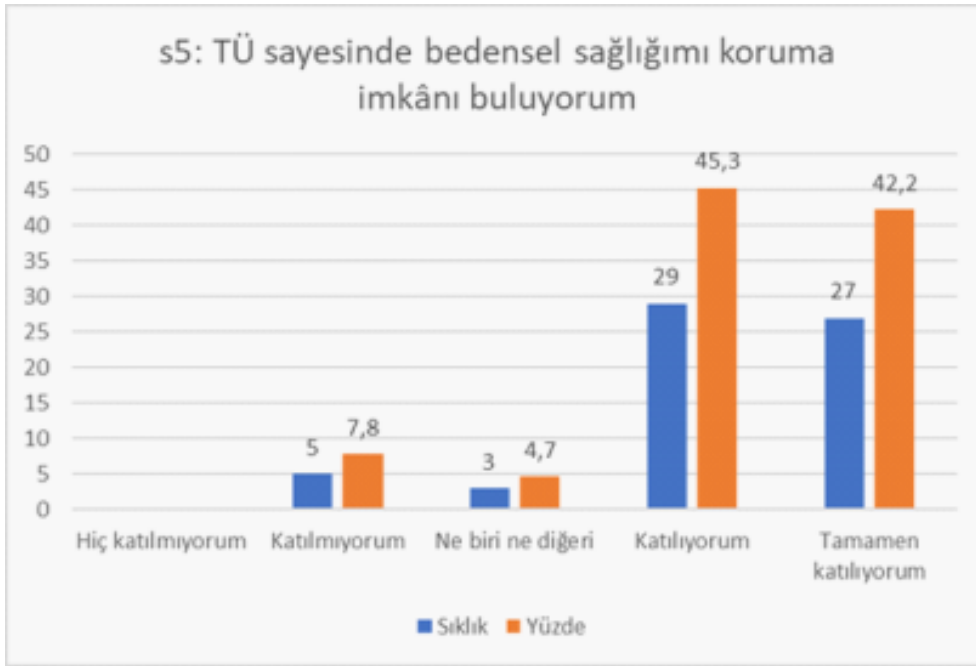
Beş basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 4,25$ ve standart hata $\bar{s} = 0,100$ olarak hesaplanmıştır. Artık bu rakamları **denkle**mde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$4,25 \pm 1,96 \times 0,100$$

Popülasyon Bulgusu 4: Bu soru için popülasyon ortalama değerinin **\$4,05 - 4,45\$** arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en k t ms r tahminle **\$4,05\$**'den küçük olamayacağı için TA  projesinin yaşam zevki etkisi **%95** olasılıkla geçerlidir.

3.8. Bedensel Sağlığa Etkisi

Soru 5'te "Tazelenme  niversitesi sayesinde bedensel sağlığımı koruma imkanı buluyorum" düşüncesi yer almaktadır. Deneklerin **%7,8'i** bu fikre iştirak etmezken, **%87,5'i** bu düşünceye katılmaktadır. Deneklerin **%4,7'si** bu bağlamda kararsız olduğunu belirtmektedir.

Şekil 3.6 Bedensel Sağlığın Korunmasına Yaptığı Etki

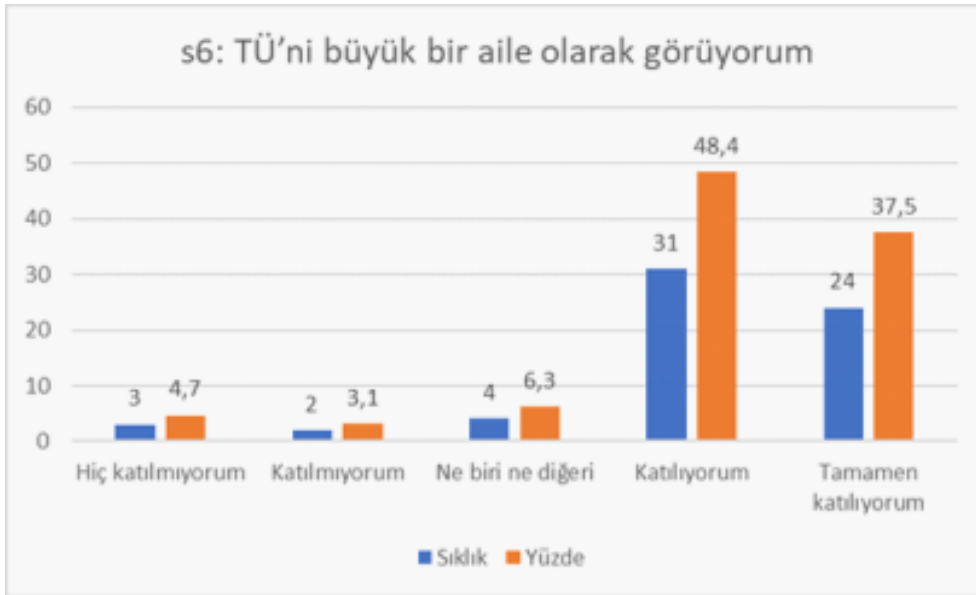
Be  basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 4,22$ ve standart hata $\bar{s} = 0,108$ olarak hesaplanmıştır. Bu rakamları **denklemde** yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$4,22 \pm 1,96 \times 0,108$$

Popülasyon Bulgusu 5: Bunu hesabı yaptıktan sonra bu soru için popülasyon ortalama değerinin 4,0 - 4,4 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en k t ms r tahminle 4,0'dan küçük olamayacağı için TA  projesinin beden sağlığının korunmasına etkisi %95 olasılıkla geçerlidir.

3.9. Büyük Aile Duygu ve Ya antısı

Soru 6'da deneklerden  u düşünceye katılıp katılmadıklarını belirtmeli talep edilmiştir: "Tazelenme  niversitesi'ni büyük bir aile olarak görüyorum." Deneklerin %7,8'i bu düşünceye katılmazken, %85,9'u bu düşünceye katılmaktadır. Deneklerin %6,3'  kararsız olduğunu ifade etmektedir.

Şekil 3.7Tazelenme  niversitesi'nin Bireyde Yarattığı Büyük Aile Duygu ve Yaşantısı, Birlik, Beraberlik ve Dayanışma Duygu ve Yaşantısı Olarak Kabul Edildi

Beş basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 4,11$ ve standart hata $\bar{s} = 0,124$ olarak hesaplanmıştır. Bu rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$4,11 \pm 1,96 \times 0,124$$

Popülasyon Bulgusu 6:Bunu hesabı yaptıktan sonra bu soru için popülasyon ortalama değerinin 3,9 - 4,4 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en k t msen tahminle 3,9'dan küçük olamayacağı için TA  projesinin bireyde yarattığı büyük aile duygusu %95 olasılıkla geçerlidir.

3.10. Yaşam Perspektifleri

Soru 7'de "Tazelenme  niversitesi yeni perspektiflerden bakmama yardımcı oluyor" düşüncesi yer almaktadır. Deneklerin sadece %1,6'sı buna katılmamaktadır. Buna karşın %90,6'sı bu görüşte birleşmektedir. %7,8'i ise kararsız tutum sergilemektedir.

Şekil 3.8Tazelenme  niversitesi'nin Açtığı Yaşam Perspektifleri  zerine Değerlendirme

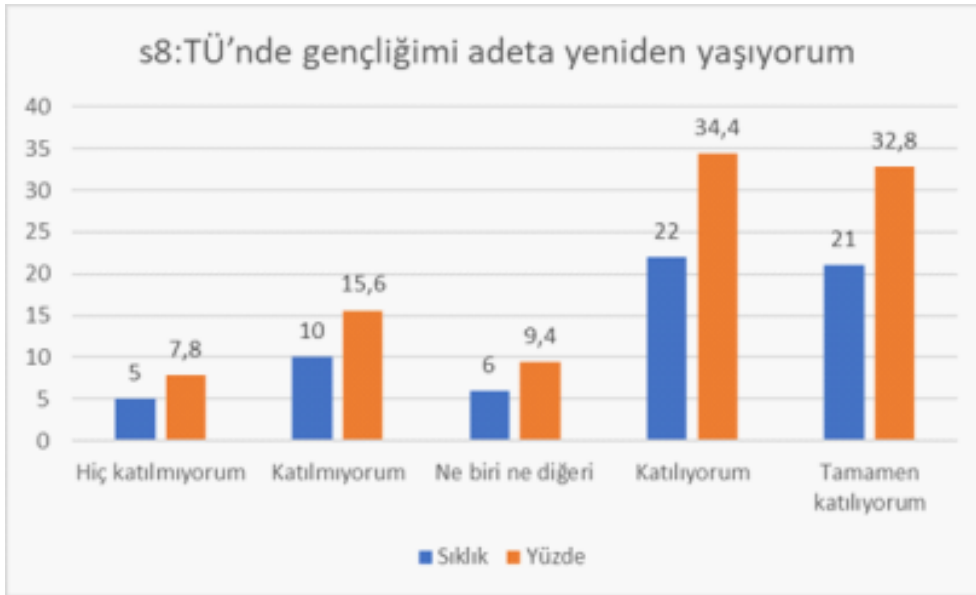
Be  basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 4,30$ ve standart hata $\bar{s} = 0,085$ olarak hesaplanmıştır. Bu rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$4,30 \pm 1,96 \times 0,085$$

Popülasyon Bulgusu 7: Bunu hesabı yaptıktan sonra bu soru için popülasyon ortalama değerinin 4,1 - 4,5 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değer en k t ms r tahminle 4,1'den küçük olamayacağı için TA  projesinin yeni yaşam perspektifi yaratma etkisi %95 olasılıkla geçerlidir.

3.11. Gençlik Duygusu

Soru 8'de "Tazelenme  niversitesi'nde gençliğimi adeta yeniden yaşıyorum" düşüncesi yer almaktadır. Deneklerin %22,4'  bu düşünceye katılmadığını, %67,2'si katıldığını söylemektedir. %9,4'  ise kararsızdır.

Şekil 3.9Tazelenme Üniversitesi'nin Bireye Yaşattığı Gençlik Duygusu Üzerine Görüşler

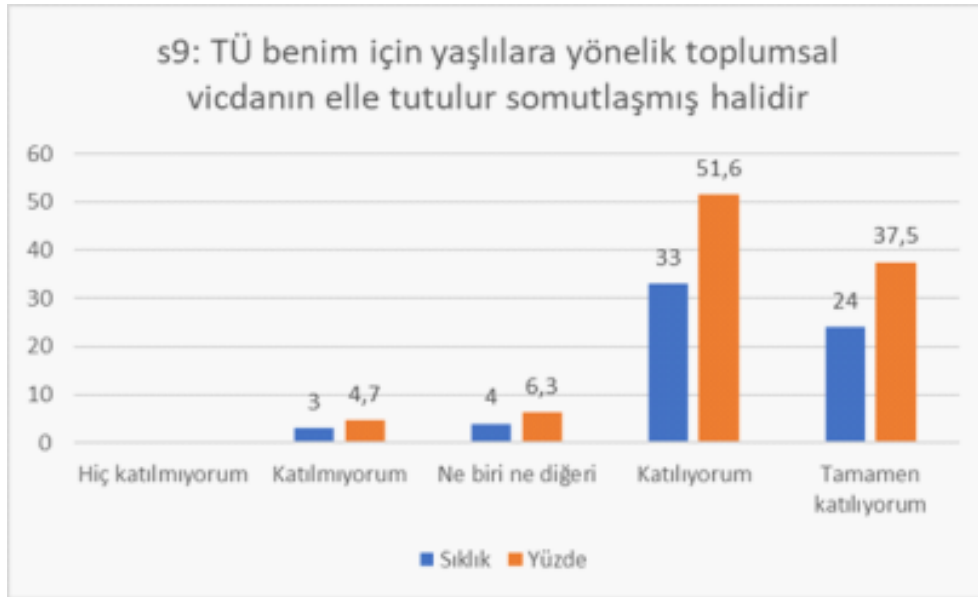
Beş basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 3,69$ ve standart hata $\bar{s} = 0,162$ olarak hesaplanmıştır. Artık bu rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$3,69 \pm 1,96 \times 0,162$$

Popülasyon Bulgusu 8:Bunu hesabı yaptıktan sonra bu soru için popülasyon ortalama değerinin 3,4 - 4,0 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en kötümser tahminle 3,4'den küçük olamayacağı için TAÜ projesinin gençlik duygusu yaşatma etkisi %95 olasılıkla geçerlidir.

3.12. Toplumsal Vicdan

Soru 9'da "Tazelenme Üniversitesi benim için yaşlılara yönelik toplumsal vicdanın elle tutulur somutlaşmış halidir" düşüncesi yer almaktadır. Deneklerin %4,7'si bu düşünceye katılmadığını söylemektedir. Buna karşın %89,1'i bu düşünceye katılmaktadır. %6,3'ü ise kararsızdır.

şekil 3.10Tazelenme  niversitesi'nin Yaşlılara Yönelik Toplumsal Vicdanın Bir Göstergesi Olup Olmadığı Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı

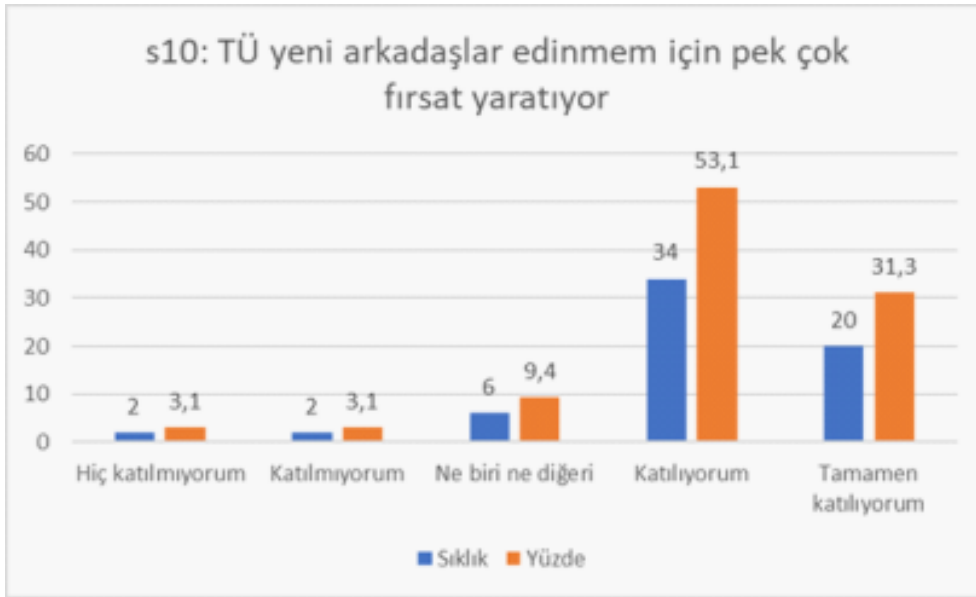
Beş basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 4,22$ ve standart hata $\bar{s} = 0,096$ olarak hesaplanmıştır. Artık bu rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$4,22 \pm 1,96 \times 0,096$$

Popülasyon Bulgusu 9: Bunu hesabı yaptıktan sonra bu soru için popülasyon ortalama değerinin 4,0 - 4,4 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değer en kötümser tahminle 4'ten küçük olamayacağı için TA  projesinin bireyde yarattığı toplumsal vicdanın somutlaşması hissi %95 olasılıkla geçerlidir.

3.13. Yeni Dostluklar

Soru 10'da "Tazelenme  niversitesi yeni arkadaşlar edinmem için pek çok fırsat yaratıyor" düşüncesi belirtilmektedir. Deneklerin %6,2'si bu düşünceye katılmadığını, buna karşın %84,4'  katıldığını söylemektedir. %9,4'  ise kararsızdır.

Şekil 3.11Tazelenme  niversitesi'nin Sosyal İlişkileri Geliştirme ve çoğaltmaya Etkisi

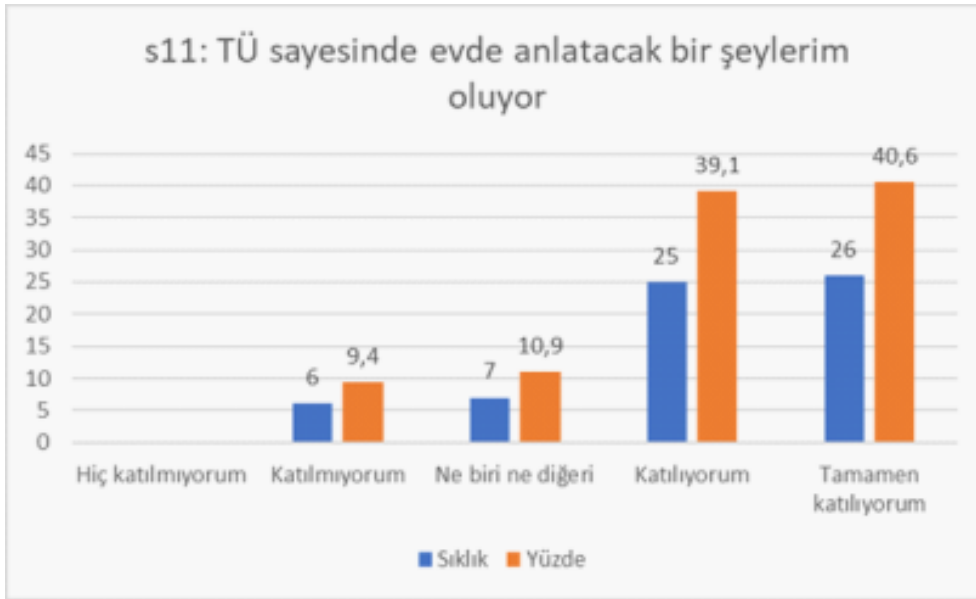
Beş basamaklı rating ölçeğinde ortalama değeri $\bar{x} = 4,06$ ve standart hata $\bar{s} = 0,113$ olarak hesaplanmıştır. Bu rakamları denklemden yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$4,06 \pm 1,96 \times 0,113$$

Popülasyon Bulgusu 10: Bunu hesabı yaptıktan sonra bu soru için popülasyon ortalama değeri 3,9 - 4,3 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en k t msen tahminle 3,9'dan küçük olamayacağı için TA  projesinin yeni arkadaş edinmek için fırsat yaratma etkisi %95 olasılıkla geçerlidir.

3.14. İletişim Etkisi - İnsanlar Konuşa Konuşa

Soru 11'de "Tazelenme  niversitesi sayesinde evde anlatacak bir şeylerim oluyor" düşüncesine katılıp katılmadıkları sorulan denklemin %9,4'  buna katılmadığını belirtmektedir. Buna karşın %79,7'si katıldığını belirtmektedir. %10,9'u ise kararsızdır.

Şekil 3.12Tazelenme  niversitesi'nin İletişime Etkisi

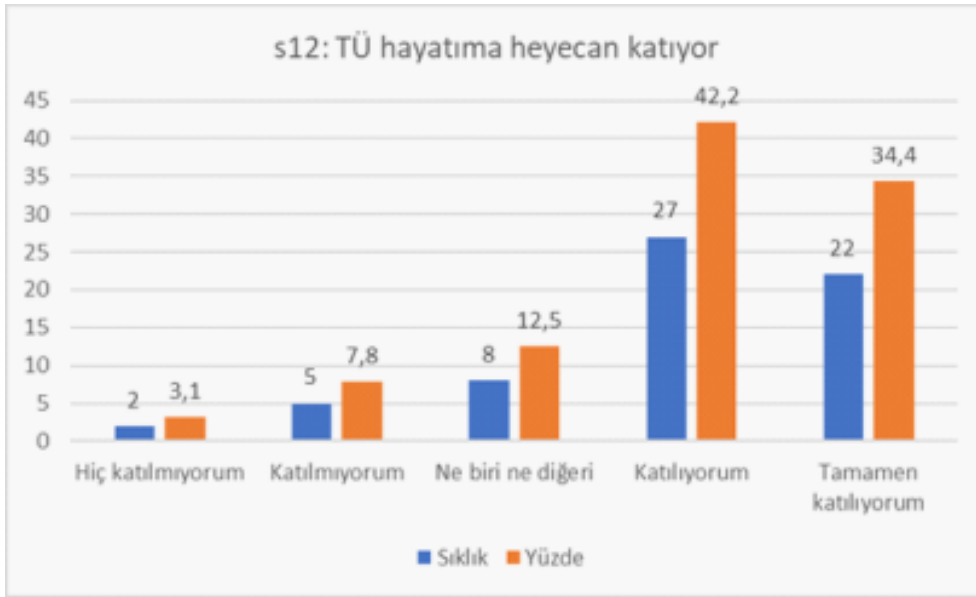
Be  basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 4,11$ ve standart hata $\bar{s} = 0,118$ olarak hesaplanmıştır. Bu rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$4,11 \pm 1,96 \times 0,118$$

Popülasyon Bulgusu 11: Bunu hesabı yaptıktan sonra bu soru için popülasyon ortalama değerinin 3,9 - 4,3 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en k t ms r tahminle 3,9'dan küçük olamayacağı için TA  projesinin evdeki iletişime etkisi %95 olasılıkla geçerlidir.

3.15. Heyecanlı Yaşam - Monotonluğa Elveda

Soru 12'de "Tazelenme  niversitesi hayatıma heyecan katıyor" düşüncesine deneklerin %10,9'u katılmadığını, %76,6'sı ise katıldığını söylemektedir. %12,5'i ise kararsızdır.

Şekil 3.13Tazelenme  niversitesi'nin Bireyin Yaşamına Kattığı Heyecan ve Monotonluğın  stesinden Gelinmesine Etkisi

Beş basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 3,97$ ve standart hata $\bar{s} = 0,130$ olarak hesaplanmıştır. Bu rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$3,97 \pm 1,96 \times 0,130$$

Popülasyon Bulgusu 12: Bu soru için popülasyon ortalama değerinin 3,7 - 4,2 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en k t ms r tahminle 3,7'den küçük olamayacağı için TA  projesinin bireyin yaşamına heyecan kazandırma etkisi %95 olasılıkla geçerlidir.

3.16. Birey Kendini Ke fediyor

Soru 13'te "Tazelenme  niversitesi'nde hala kendim için bir şeyler yapabileceğimi öğrendim" düşüncesi verilmektedir. Deneklerin %3,2'si buna katılmazken, %92,2'si katıldığını belirtmektedir. Bu bağlamda %4,7'si kararsızdır.

Şekil 3.14Tazelenme  niversitesi'nin Bireyin Kendisini Algılayı ına Etkisi

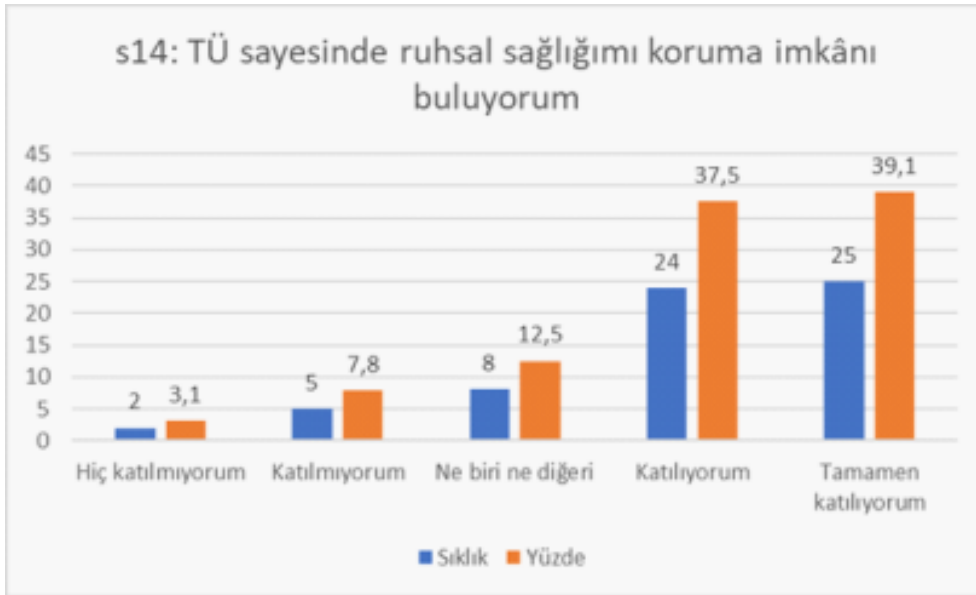
Be  basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 4,13$ ve standart hata $\bar{s} = 0,097$ olarak hesaplanmıştır. Artık bu rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$4,31 \pm 1,96 \times 0,097$$

Popülasyon Bulgusu 13: Bu soru için popülasyon ortalama değerinin 4,1 - 4,5 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en k t ms r tahminle 4,1'den küçük olamayacağı için TA  projesinin bireyin kendisini tekrar ke fetmesine yaptığı etki %95 olasılıkla geçerlidir.

3.17. Ruhsal Sa lı a Etkisi

Soru 14'te "Tazelenme  niversitesi sayesinde ruhsal sa lı ımı koruma imkanı buluyorum" düşüncesi verilmektedir. Deneklerin %10,9'u buna katılmazken, %77'si katılmaktadır. Buna karşın %12,5'i kararsız olduğunu ifade etmektedir.

Şekil 3.15. TA 'n nBireyin Ruhsal Sağlığını Korumasına Etkisi

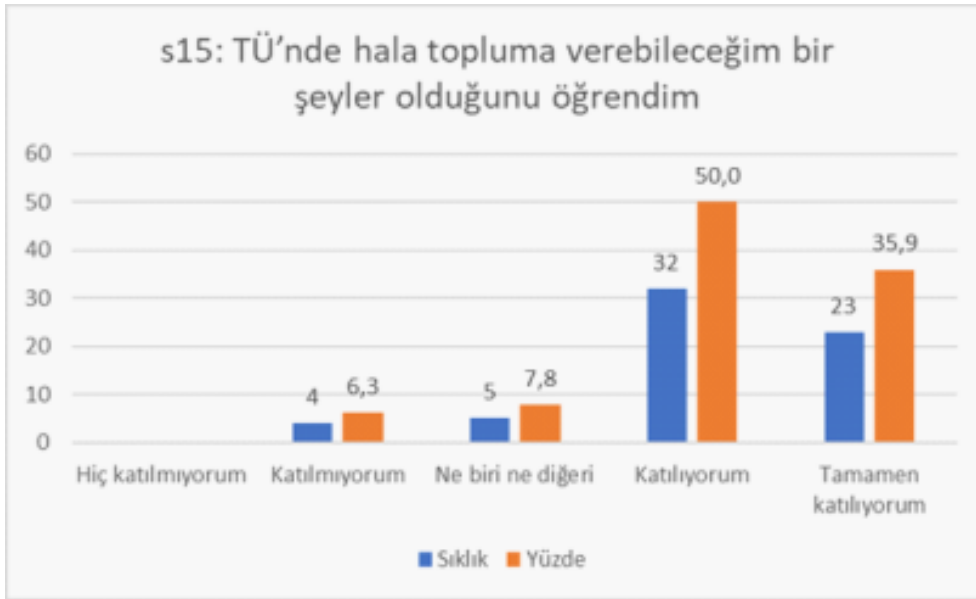
Be  basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 4,02$ ve standart hata $\bar{s} = 0,133$ olarak hesaplanmıştır. Artık bu rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$4,02 \pm 1,96 \times 0,133$$

Popülasyon Bulgusu 14: Bu soru için popülasyon ortalama değerinin 3,8 - 4,3 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en kötümser tahminle 3,8'den küçük olamayacağı için TA  projesinin ruhsal sağlığın korunmasına etkisi %95 olasılıkla geçerlidir.

3.18. Toplum Benden Faydalansın

Soru 15'te "Tazelenme  niversitesi'nde hala topluma verebileceğim bir şeyler olduğunu öğrendim" düşüncesi yer almaktadır. Deneklerin %6,3'  bu düşünceye katılmadığını, %85,9'u ise katıldığını belirtmektedir. Kararsızların oranı %7,8'dir.

Şekil 3.16Tazelenme  niversitesi'nin Toplum Bilincine Katkısı ve Bireyin Topluma Verebileceği Şeyler Olduğunu Algılaması.

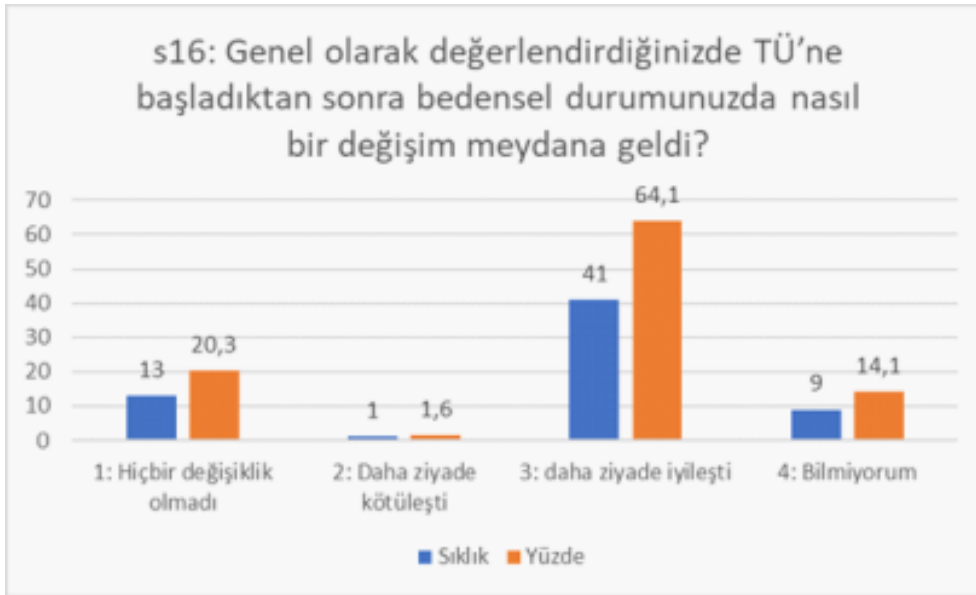
Beş basamaklı rating  lĥeđinde ortalama değer $\bar{x} = 4,16$ ve standart hata $\bar{s} = 0,103$ olarak hesaplanmıştır. Bu rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$4,16 \pm 1,96 \times 0,103$$

Popülasyon Bulgusu 15: Bu soru için popülasyon ortalama değerinin 4,0 - 4,4 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değer i en k t msel tahminle 4'ten küçük olamayacağı için TA  projesinin bireyde topluma verebileceği Şeyler olduğu duygusunu yaratma etkisi %95 olasılıkla geçerlidir.

3.19.  nce-Sonra Karşılaştırması

Tazelenme  niversitesi'nin bireyin bedensel, ruhsal, sosyal ve ailevi iliŐkilerine etki edip etmediği ve varsa, bu etkilerin olumlu olup olmadıkları sorusuna cevap verilmektedir. Bu hedef doğrultusunda 3-basamaklı rating  lĥeđi ile cevaplanan dört soru sorulmuştur:

Şekil 3.17 Bedensel Değişim

Soru

16: Genel olarak değerlendirdiğinizde TAÜ'ne başladıktan sonra bedensel durumunuzda nasıl bir değişim meydana geldi?

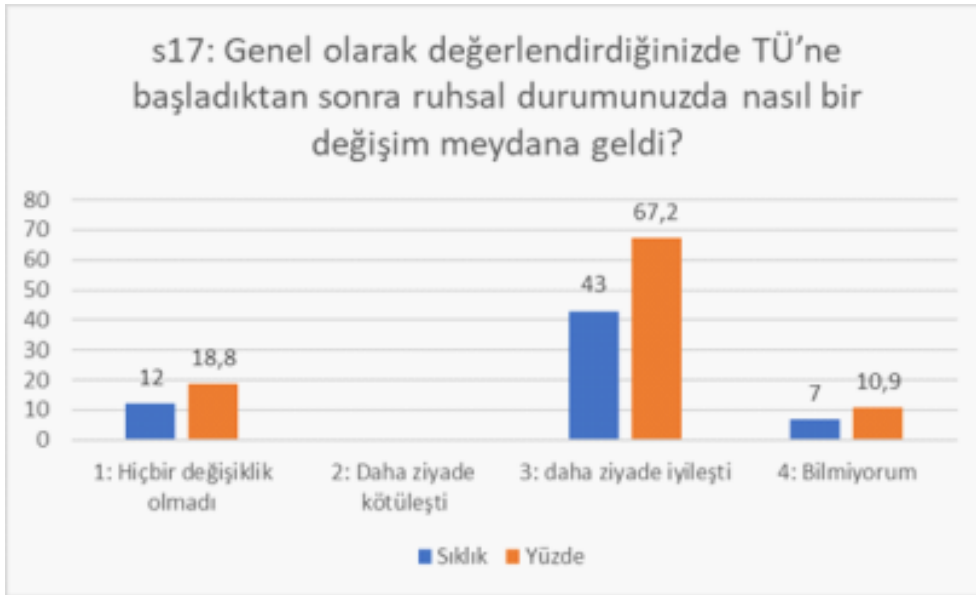
Soru 17: Genel olarak değerlendirdiğinizde TAÜ'ne başladıktan sonra ruhsal durumunuzda nasıl bir değişim meydana geldi?

Soru 18: Genel olarak değerlendirdiğinizde TAÜ'ne başladıktan sonra sosyal ilişkilerinizde nasıl bir değişim meydana geldi?

Soru 19: TAÜ' detanıştığınız kişilerden kaç tanesiyle öz yaşamınızda da görüşüyorsunuz

Deneklerin %64,1'i TAÜ projesine başladıktan sonra genel olarak bedensel durumundaki değişim hakkındaki soruya "daha ziyade iyileşti", %20,3'ü ise "hiçbir değişiklik olmadı" cevabını vermiştir. Bu iki cevap bizi ilgilendirmektedir. Bu konuda "bilmiyorum" cevabını verenler dikkate alınmamıştır. "Daha ziyade kötüleşti" cevabını verenleri de dikkate almayacağız. Zaten bu soruda hiçbir kimse bu cevabı vermemiştir. Böylece dikkate alınan denek sayısı değişmektedir. Bu soruda 54 kişidir.

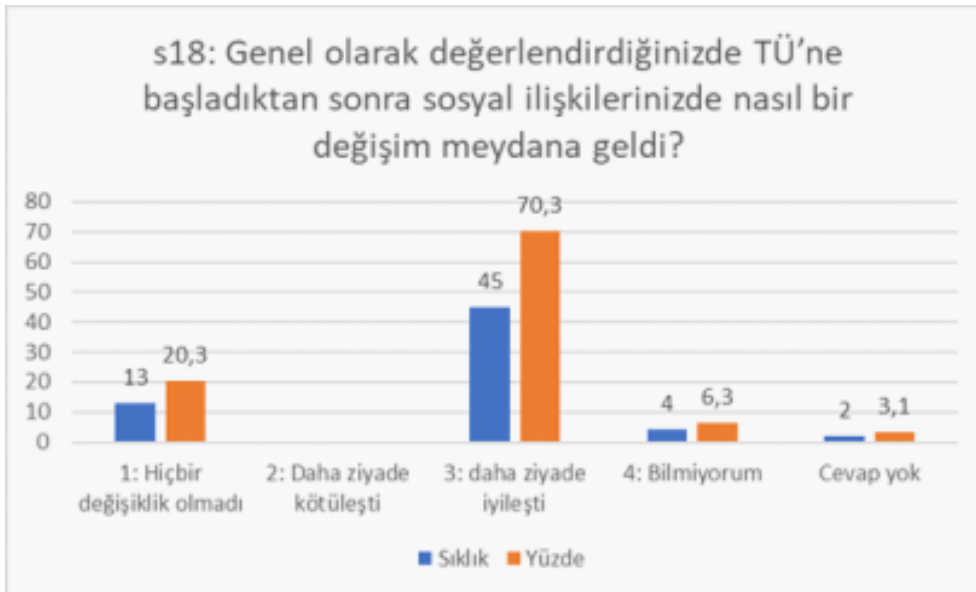
$$\text{Popülasyon Bulgusu 16 } \%75,9 \pm \sqrt{\frac{75,9 \times 24,1}{54}} \times 1,96 = \%75,9 \pm \%11,4$$

Şekil 3.18Psşik Değişim.

Deneklerin %67,2'si TAÜ projesine başladıktan sonra genel olarak ruhsal durumunu "daha ziyade iyileşti", %18,8'i ise "hiçbir değişiklik olmadı" şeklinde değerlendirmektedir. Bu durumda denek sayısı 55kişi olarak tespit edilmektedir. Yine popülasyon değeri hesaplanmıştır.

$$\text{Popülasyon Bulgusu } 17 \text{ } \%78,2 \pm \sqrt{\frac{78,2 \times 21,8}{55}} \times 1,96 = \%78,2 \pm \%10,9$$

Şekil 3.19Sosyal İlişkilerde Değişim

Deneklerin %70,3'ü TAÜ projesine başladıktan sonra genel olarak sosyal ilişkilerini "daha ziyade iyileşti", %20,3'ü ise "hiçbir değişiklik olmadı" şeklinde değerlendirmektedir. Denek sayısı 58 kişi olarak tespit edilmektedir. Popülasyon değeri hesaplanmıştır.

$$\text{Popülasyon Bulgusu 18 } \%77,6 \pm \sqrt{\frac{77,6 \times 22,4}{58}} \times 1,96 = \%77,6 \pm \%10,7$$

Şekil 3.20 Özel Yaşamda Görüşme

Deneklerin %80,0'i TAÜ projesinde tanıştığı kişilerle özel yaşamında da ilişki kurduğunu belirtmiştir. Buna karşın %18,8'i özel yaşamında TAÜ projesinde tanıştığı kişilerle görüşmemektedir. Denek sayısı 60 kişi olarak tespit edilmektedir.

$$\text{Popülasyon Bulgusu 19 } \%80,0 \pm \sqrt{\frac{80,0 \times 20,0}{60}} \times 1,96 = \%80,0 \pm \%11,9$$

3.20. Tazelenme Üniversitesi'nden Memnuniyet

Tavsiye: Pazarlamacılık araştırmalarında “ürünlerimizi başkalarına tavsiye edecek misiniz?” sorusu sık olarak sorulur. Bunun amacı “müşteri memnuniyetini” belirlemektir. Bu tez çalışmasında aynı görüşten esinlenerek deneklere “Sizin tavsiyeniz üzerine Tazelenme Üniversitesi'ne kaydını yaptıran bir kimse var mı?” sorusu yöneltilmiştir ve %79,7'si “evet” cevabını vermiştir.

Şekil 3.21 İnsan Memnun Olduğu Şeyleri Sevdiklerine Tavsiye Eder. Tazelenme Üniversitesi'ni Tavsiye Etmek, Duyulan Memnuniyetin Bir Göstergesidir

Popülasyon Bulgusu 20 $\%79,7 \pm \sqrt{\frac{79,7 \times 20,3}{64}} \times 1,96 = \%79,7 \pm \%9,9$

Yine k t ms r tahminden hareket ederek değerlendirildiğinde TA  popülasyonunun %69,8'i Tazelenme  niversitesini çevresindeki tanındıklarına tavsiye edecektir veya etmektedir.

3.20.1. Teorik Derslerden Memnuniyet

Beş basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 4,09$ ve standart hata $\bar{s} = 0,099$ olarak hesaplanmıştır. Artık bu rakamları **denklemde** yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

Şekil 3.22 Teorik Derslerden Duyulan Memnuniyet

$$4,09 \pm 1,96 \times 0,099$$

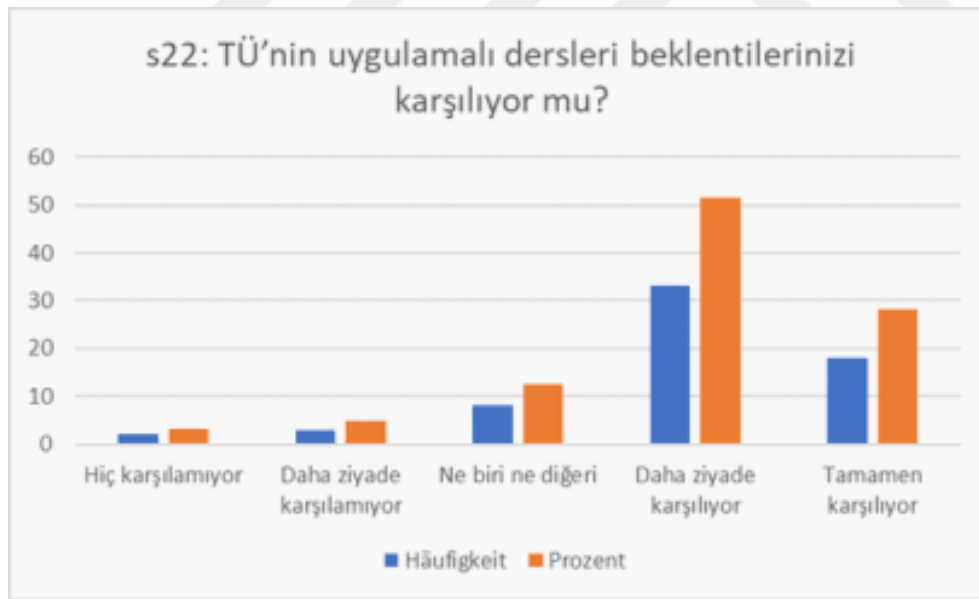
Popülasyon Bulgusu 21: Bunu hesabı yaptıktan sonra bu soru için popülasyon ortalama değerinin 3,9 - 4,3 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en kötümser tahminle 3,9'dan küçük olamayacağı için TAÜ projesinden memnuniyet düzeyinin %95 doğruluk olasılığı ile istatistiksel kanıtı ortaya konulmuştur.

3.20.2. Uygulamalı Derslerden Memnuniyet

Beş basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 3,97$ ve standart hata $\bar{s} = 0,118$ olarak hesaplanmıştır. Bu rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$3,97 \pm 1,96 \times 0,118$$

Popülasyon Bulgusu 22: Bunu hesabı yaptıktan sonra bu soru için popülasyon ortalama değerinin 3,7 - 4,2 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en kötümser tahminle 3,7'den küçük olamayacağı için TAÜ projesinin teorik derslerinden memnuniyetin %95 doğruluk olasılığı ile istatistiksel kanıtı ortaya konulmuştur.

Şekil 3.23 Uygulamalı Derslerden Duyulan Memnuniyet

3.21. Tazelenme Üniversitesi'ne Gidiş Geliş

Kullanılan Ulaşım Taşıtı: Tazelenme Üniversitesi'ne gelirken kullanılan taşıt hem ekonomik durumun bir göstergesi olarak kabul edilebilir hem de memnuniyetin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Özellikle ikincisi bu araştırmada kabul edilen görüştür. Çünkü ulaşım denek açısından maddi, psişik ve bedensel yatırımlarla bağlantılıdır. Kendi otomobiliyle

gelenler yakıt masrafını üstlenmektedir. Kamu taşıtlarını kullananlar bedensel, zamansal ve psişik yatırımdan kaçınmamaktadır. Çünkü kamu taşıtlarına erişmek için örneğin otobüs durağına yürümesi, otobüsün gelmesini beklemesi ve belki de otobüste diğer yolcularla birlikte seyahat ederken birtakım yaşantıları göze alması gerekir. Öğrencilerin ilerlemiş olan yaşı dikkate alındığında bazen gençlerin bile göze almadığı üniversiteye geliş-gidişin, mecburiyet olmayan bir eğitim modeli açısından memnuniyetin bir göstergesi olduğu görüşü akla ve mantığa uygundur.

Nitekim deneklerin %62,5'i Tazelenme Üniversitesi'ne kamu taşıtlarıyla gidip geldiğini belirtmektedir.%28,1'i kendi otomobiliyle gidip gelmektedir. %6,3'ü "başkası tarafından" getirilmektedir. %3,1'i bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

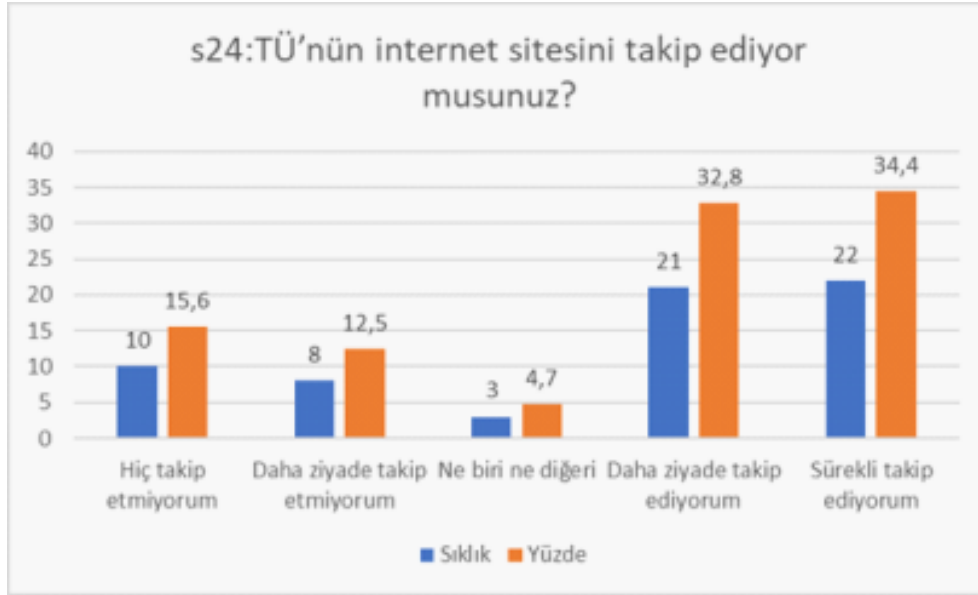

Şekil 3.24Tazelenme Üniversitesi'ne Gidiş Gelişte Kullanılan Taşıt

3.22. Tazelenme Üniversitesi İnternet Sitesi'ne İlgisi

Bir önceki soruda olduğu gibi burada da bu soru farklı açılardan değerlendirilebilir. Örneğin bu soruya verilen cevaplardan kısmen internet bağlantısı olan kişilerin mevcudiyeti algılanabilir. Ancak amacımız internet bağlantısı olup olmadığını tespit etmek olsaydı, o zaman bunu dolaylı değil doğrudan sorardık. Burada amacımız yine öğrencinin Tazelenme Üniversitesi'nden memnuniyetini belirlemektir. Tazelenme Üniversitesi internet sitesinde hem öğrencinin ilgisini çeken bilgiler hem de güncel gelişmeler hakkında bilgi yer almaktadır. Memnun bir öğrencinin Tazelenme Üniversitesi internet sitesine ilgi duyacağından hareket edilmektedir.

Deneklerin %28,1'i Tazelenme Üniversitesi internet sitesini takip etmemektedir. Buna karşın %67,2'si Tazelenme Üniversitesi internet sitesini takip etmektedir. %4,7'si ise bu bağlamda kararsız bir tutum sergilemektedir.

Şekil 3.25 İnternet Sitesini Takip Etmek, Memnuniyetin Bir Göstergesi Olarak Kabul Edildi

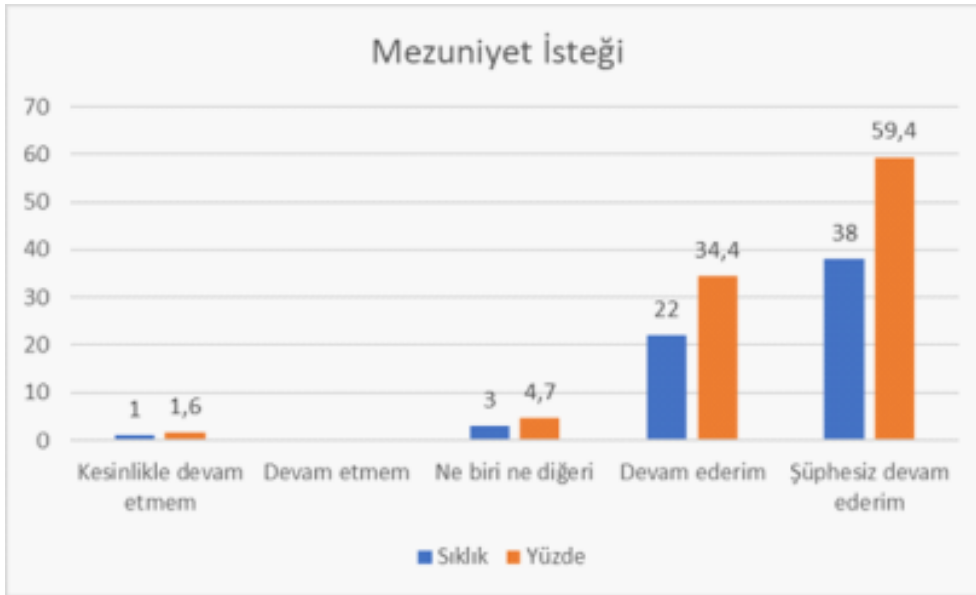
Beş basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 3,58$ ve standart hata $\bar{s} = 0,183$ olarak hesaplanmıştır. Bu rakamları **denklemden** yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$3,58 \pm 1,96 \times 0,183$$

Popülasyon Bulgusu 24: Bu hesabı yaptıktan sonra bu soru için popülasyon ortalama değerinin 3,2- 3,9 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en kötümser tahminle 3,9'dan küçük olamayacağı için TAÜ projesinin teorik derslerinden memnuniyetin %95 doğruluk olasılığı ile istatistiksel kanıtı ortaya konulmuştur.

3.23. Gelecek Planı - Mezuniyet İsteği

Tazelenme Üniversitesi'nden mezun olmakla herhangi bir resmi avantaj elde edilmeyecektir. Yani resmi bir diploma alınmayacaktır. Dolayısıyla öğrencilerin Tazelenme Üniversitesi'nden mezun olma isteği de memnuniyet ile bağlantılı bir gösterge olarak kabul edilebilir. Bu görüşten hareketle "Tazelenme Üniversitesi'ne devam edecek misiniz?" (soru 31) sorusu sorulmuştur. Deneklerin sadece %1,6'sı devam etmeyeceğini belirtmektedir. %4,7'si kararsızdır. Buna karşın %93,8'i devam edeceğini belirtmektedir. Hatta %59,4'ü "şüphesiz devam ederim" cevabını vermektedir.

Şekil 3.26 Mezuniyet İsteği

Beş basamaklı rating ölçeğinde ortalama değer $\bar{x} = 4,50$ ve standart hata $\bar{x} = 0,092$ olarak hesaplanmıştır. Artık bu rakamları denklemde yerine koyup güvenilirlik aralığı hesaplanabilir:

$$4,50 \pm 1,96 \times 0,092$$

Popülasyon Bulgusu 25: Bu hesabı yaptıktan sonra bu soru için popülasyon ortalama değerinin 4,3 - 4,7 arasında yer aldığı tespit edilmiştir. Popülasyon ortalama değeri en kötümser tahminle 4,5'ten küçük olamayacağı için TAÜ'den mezun olma isteğinin çok yüksek olduğunun %95 doğruluk olasılığı ile istatistiksel kanıtı ortaya konulmuştur.

SONUÇ

Tartışma

Bu yüksek lisans tez çalışması kapsamında Tazelenme Üniversitesi pilot projesi, projeye katılanlar arasından seçilen deneklerin, araştırmacının kendisi tarafından geliştirilen standart soru kağıdına verdikleri cevaplarla değerlendirildiğini bir kere daha anımsayalım. Değerlendirmenin İstatistik yöntemleri ve bunların temelini oluşturan olasılık hesaplarının kurallarına göre gerçekleştirildiğini ve bu yüzden güvenilir bulgulara eriştiğinin altını bir kere çizelim.

Ama projenin başarılı olduğunu ortaya koyan bulgular, projenin devamı açısından bir gerekçe olabilir mi? Bu soruya prensipte "evet" cevabının verilmesi gerekir. Çünkü projeler değerlendirilirken amaç projenin devam edip etmemesi gerektiği sorusunun cevaplanmasıdır. Bizim bu çalışma kapsamında elde ettiğimiz bulgular, projenin yüksek düzeyde bir başarı hikayesi yazığını ortaya koymaktadır.

Ancak anlam ve önemini daha geniş bir açıdan ortaya koyarak, Tazelenme Üniversitesi projesinin birey ve toplum açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Böyle bir bakış açısı içerisinde sosyal sorumluluk projelerinin hepsinde olduğu gibi Tazelenme Üniversitesi projesinin de spesifik ve genel hedeflerinin dikkate alınması gerekmektedir.

Tazelenme Üniversitesi projesinin spesifik hedefi 60 yaş ve üzeri bireylere eğitim olanağı sunarak, daha sağlıklı, daha zinde ve daha aktif bir yaşam sürdürmeleri için yeni koşulların hazırlanmasıdır. Tazelenme Üniversitesi'nin ders programından bu spesifik hedefe nasıl eriştiği görülebilir. Genel hedeflerinin ise masaya yatırılması gereken asıl tartışma konusu olduğunu kabul ediyorum. Çünkü bunlar Tazelenme Üniversitesi'nin asıl sosyal sorumluluktan ne anladığını ortaya koyacaktır.

Yaşlılık bireye atfedilen sosyal pozisyonudur. Bireyin yaşı, sadece doğduğu günden bugüne kadar geçen sürenin değil, aynı zamanda sosyal çevrede algılanışının da göstergelerinden biridir. Yaşından bağımsız olarak bireyin sosyal değeri topluma yapabildiği katkılarla değerlendirilmektedir ve yaşı sosyal statüsünü belirlemektedir. (Tufan, 2016a; 2016b; 2017). Tazelenme Üniversitesi, yaşlıların toplumda algılanışını pozitif yönde değişime uğratarak sosyal statü artışına da katkı sağlamaktadır. Örneğin bu algı değişimi medya üzerinden sağlanmaktadır. Tazelenme Üniversitesi üzerine medyada yayınlanan yazılı ve görüntülü haberler, sadece Akdeniz Üniversitesi'nin imajına olumlu etki yapmakla kalmamıştır, aynı zamanda toplumun yaşlı, yaşlılık ve yaşlanma ile bağlantılı subjektif algı, değerlendirme ve yaşantılarını da etkilemiştir.

Çevre yaşlıya durumuna göre davranış sergilemektedir. Özellikle hasta ve bakıma muhtaç yaşlıların sosyal değerinde güçlü kayıplara uğradıkları bilinmektedir. Buna karşın sağlıklı, aktif ve bağımsız yaşlılar çevresi tarafından da desteklenmektedir. Dolayısıyla biyolojik özelliklerin sosyal anlamları kendisini yaşlılıkta hissettirmektedir. (Tufan 2007), (Tufan, 2016a; 2017). Tazelenme Üniversitesi, yaşlılıkta sağlığın korunmasına yaptığı katkılarla birlikte değerlendirildiğinde, fizyolojik ve psişik sağlığın korunmasına yaptığı katkılarla yaşlıların sosyal çevre tarafından teşvik ve desteklenmesi konusunda da olumlu etki yapmaktadır.

Sonuç

Tazelenme Üniversitesi pilot projesi üzerine gerçekleştirilen değerlendirme araştırmasının bulguları çok net bir biçimde bu projenin tuttuğunu ortaya koymaktadır. Deneklere yönetilen tüm sorularda TAÜ projesi çoğunluk tarafından olumlu olarak değerlendirilmiştir. Örneklemin tesadüfi basit örneklem olması, bize bulguları TAÜ pilot projesinin popülasyonu hakkında tahmin ileri sürme olanağı sunmuş ve güvenilirlik aralıklarının hesaplanmasını sağlamıştır. Böylece bulguların seçilen örneklemle sınırlı kalmadığının istatistiksel kanıtları da ortaya konulmuştur.

Belirtileri şimdiden görülen demografik yaşlanmanın Türkiye'nin geleceğine etkileri, bizim bugünden yaşlanma süreçlerine nasıl müdahale ettiğimizle bağlantılı olacaktır. Tazelenme Üniversitesi, yaşlanan toplumumuzun bugünü ile geleceği arasında atılan yeni bir köprü olarak da kabul edilebilir. Bugün öncelikle eğitim düzeyi yüksek, ekonomik açıdan bağımsız yaşlıların ilgisini çeken bu projeden gelecekte daha geniş yaşlı kitlelerinin yararlanmasını sağlayacak olan adımların atılması gerekmektedir.

Araştırmanın bulguları projenin başarılı olduğunu, beklentileri karşıladığını ve yaşlanma süreçlerine olumlu bir müdahale tarzı olduğuna işaret etmektedir ve toplumumuzun geleceği açısından da umut vermektedir. Çünkü bu projenin bireyin bedensel ve ruhsal sağlığına da olumlu tesir ettiğine dair bulgulara ulaşıldı. Bu umudu yaratan sebepler toplumumuzda yaşlıların genel durumu ve TAÜ projesine katılan yaşlıların durumuyla karşılaştırıldığında daha iyi anlaşılmaktadır. Türkiye'de yaşlılık öncelikle yoksulluk, kronik hastalık ve bakıma muhtaçlık ile bağlantılıdır (Tufan, 2016a; 2016b). Buna karşın TAÜ projesi popülasyonu tamamen farklı özellikleriyle dikkat çekmektedir. Örneğin eğitim düzeyinin yük olması, neredeyse tamamının emeklilik hakkını elde etmiş olması, sağlık bilinci gibi özellikleri şüphesiz TAÜ projesinde elde edilmemişlerdir. Fakat TAÜ projesine ilgi duyan kişilerin bu özellikleriyle dikkat çekmesi, tesadüf olarak nitelendirilemez. Hedeflerini de dikkate alırsa, TAÜ projesi anlaşılan öncelikle "bağımsız" yaşlıların adresidir.

Yani ekonomik, fiziksel, psikişik ve sosyal bağımsızlığını korumuş ve ömür boyu korumayı da hedefleyen yaşlılar bu projeye büyük bir ilgiyle yanaşmaktadır.

Toplumun "yaşlılık yükü" sadece doğurganlığın yükseltilmesi ile azaltılamaz. Aksine yüksek doğurganlık gelecekte daha çok yaşlının yaşayacağı bir toplumun da habercisidir. Bunun sebebi ise yaşam süresinin uzamaya devam etmesidir. Modernleşme sürecine giren toplumlarda bu öngörüyü doğrulamayan herhangi bir gelişme şimdiye kadar olmamıştır. Bu yüzden yaşlanma süreçlerini ve yaşlılığı yapılandıran girişimlere ihtiyaç duyulmaktadır. (Tufan, 2015). TAÜ projesi bu açıdan iyi örnek olarak Türkiye geneline yaygınlaştırılmaya değer bir proje olarak görünmektedir.

Geleceğe Bakış

Türkiye Gerontoloji alanında henüz çok yeni bir ülkedir. Kısa süre içerisinde ender rastlanılan bir ilerleme kaydetmiştir. Henüz 2000 yılında tanınmayan gerontoloji kavramını topluma kazandırmıştır. 2006 yılında ilk gerontoloji bölümü kurulmuştur ve 2009 yılında yükseköğretime geçilmiştir. İlk mezunlarının 2013 yılında vermiştir. Gerontoloji alanında sivil toplum örgütlenmesi 2007 yılında "Ulusal Sosyal ve Uygulamalı Gerontoloji Derneği" ile başlamıştır. Yerel yönetimlerle işbirliği yapılarak ilk "Alzheimer Hasta ve Hasta Yakını Buluşma Merkezi" açılmış ve bunların yaygınlaşması sağlanmıştır. "Türkiye Uluslararası Gerontoloji Ödülleri" ile bu alanda çalışan bilim insanları ve kurumların yaşlanma ve yaşlılık sorunlarıyla daha fazla ilgilenmeye teşvik edilmesi de göz ardı edilmemelidir.

Gerontoloji alanında gerçekleştirilen bu girişimlere daha pek çok örnek verilebilir. Fakat Tazelenme Üniversitesi, bunlar arasında ayrı bir özelliğe sahiptir. Çünkü yaşlılık problemlerini çözmeye değil, aksine oluşmamaları için bir önlem niteliğine sahiptir. Bu da Gerontolojinin temel ilkelerinden biri olan "yaşlanma sürecine müdahale" ilkesiyle tam manasıyla uyumaktadır.

Gerontolojinin ülkemizdeki geleceği yaşlılık problemlerini tarif etmekle değil, aksine tarif ettiği problemlere getireceği çözümlerle bağlantılı olacaktır. Tazelenme Üniversitesi, bunun başlangıcı olarak kabul edilebilir.

KAYNAKÇA

- Aşkar, P. ve Akkoyunlu, B. (1993). Kolb Öğrenme Stili Envanteri, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Baltes, P. B. ve Baltes, M. M. (1992). Gerontologie: Begriff, Herkunft und Brennpunkte. In P. B. Baltes, & J. Mittelstraß, Zukunftsdes Altern und gesellschaftliche Entwicklung. Akademie der Wissenschaften, Berlin: De Gruyter
- Bortz, J. (2005). Statistik für Human- und Sozialwissenschaftler, 6. Aufl. Heidelberg: Springer.
- Bortz, J. ve Döring, N. (2006). Forschungsmethoden und Evaluation für Human und Sozialwissenschaftler. Heidelberg: Springer.
- Bower, G. H. ve Hilgard, E. R. (1981). Theories of Learning. Englewood, Cliffs.
- Council of Europe (1988). Adult education and social change. Council for Cultural Cooperation, Strasbourg.
- Cumming, E. ve Henry, W. (1961). Growing old. The process of disengagement. Basic Books, New York.
- Kruse, M. (2004). Enzyklopädie der Gerontologie, Hogrefe, Hardcover Hans Huber.
- Martin, M. ve Kliegel, M. (2005). Psychologische Grundlagen der Gerontologie, Kohlhammer, Stuttgart.
- Naegle, G. (1998). Leben im Alter. A. Kruse içinde, Psychosoziale Gerontologie. Band 1: Grundlagen (s. 106-130). Hogrefe, Verlag für Psychologie, Göttingen, Bern, Toronto, Seattle.
- Nieschlag, R., Dichtl, E. ve Hörschgen, H. (1985). Marketing (14. Aufl. b.). Duncker & Humblot, Berlin.
- Rumsey, D. (2013). 49-68 A Resource for Teachers of Statistics From the Literature on Teaching and Learning Statistics, *Journal of Statistics Education*, The Ohio State University.
- Saup, W. (1993). Alter und Umwelt. Eine Einführung in die Ökologische Gerontologie. Kohlhammer Verlag, Stuttgart.
- Schnell, R., Hill, P. B. ve Esser, E. (2005). Methoden der empirischen Sozialforschung, 7. Aufl. München, Oldenbourg, Wien.
- Schulz-Nieswandt, F. (2006). Sozialpolitik und Alter, Kohlhammer Stuttgart.
- Statistisches Bundesamt (2015). Türkei: Statistische Länderprofile – G20 Industrie- und Schwellenländer. Ausgabe 2015. Statistisches Bundesamt, Wiesbaden.
- Tufan, İ. (2002). Antik Çağdan Günümüze Yaşlılık, Aykırı Yayıncılık, İstanbul.

- Tufan, İ. (2015). Türkiye'de Yaşlılığın Yapısal Değişimi. Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Tufan, İ. (2016a). Nazilli Yaşlılık Araştırması, Nobel Yay., Ankara.
- Tufan, İ. (2016b). Antikçağdan Günümüze Yaşlılık ve Yaşlanma, Geliştirilmiş 2. Baskı. Nobel, İstanbul.
- Tufan, İ. (2017). “Türkiye’de Sosyal ve Uygulamalı Gerontolojinin Tarihsel Temelleri: Başlangıcına, Düne Bugüne ve Gelecekte Bekleyen Sorunlara Şahsi Bir Bakış”. İ. Tufan, M. Durak (Ed.). Gerontoloji. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, s. 49-68
- Türk Dil Kurumu. (2005). Türkçe Sözlük, 10. Baskı, TDK Yayınları, Ankara.
- Witterstätter, K. (2003). Soziologie für Altenarbeit–Soziale Gerontologie, 13. Aufl. (13. Aufl. b.). Lambertus, Freiburg im Breisgau.
- Yalom, I. (2001). Varoluşçu Psikoterapi, (çev. İ. Z. Babayiğit, 2014), Kabalcı Yayınları, İstanbul.

İnternet Kaynakları

- Akça, T. Ve Kıvanç, A. (2015). Habertürk Gazetesi, akt. İ. Tufan, <http://www.haberturk.com/ekonomi/is-yasam/haber/1135007-bakim-ayligi-alanlar-470-bin-kisiye-ulasti> (erişim tarihi: 02.01.2018).
- Demirbilek, T. ve Ökten, A. (2017). Gümüş Ekonomi ve Aktif Yaşlanma Bağlamında Yaşlı İstihdamı, Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, İzmir, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/yasad/>, (erişim tarihi: 15.01.2018).
- Kurt, G. (2008). Türkiye’de Yaşlılık Olgusuna Sosyolojik Bir Bakış (Sivas İl Örneği), <http://www.belgeler.com/blg/1gpi/turkiye-de-yaslilik-olgusuna-sosyolojik-bir-bakis-sivas-il-ornegi-asociological-view-of-the-fact-of-the-aged-in-turkey-sivas-city-example>, (erişim tarihi: 30.10.2017).
- T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu (16 Mart 2017). İstatistiklerle Yaşlılar, 2016. TÜİK, Ankara, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24644>, (erişim tarihi: 05.02.2018).
- T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu (17 Mart 2016). İstatistiklerle Yaşlılar, 2015. TÜİK, Ankara, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21520>, (erişim tarihi: 03.02.2018).

EK 1-SORU KAĞIDI

Araştırmada kullanılan standart soru kağıdı aşağıda verilmiştir. Bu soru kağıdından toplam 64 adet (denek sayısı kadar) doldurulmuştur. Daha sonra incelenmişler, hatalı ve eksik veriler tespit edilmiştir. Soru kağıtlarının gözden geçirilmesinden sonra veriler bilgisayara kaydedilmiş ve analize hazır hale getirilmiştir.

Hazırlayan: *Faruk Yaşar Gürdal*
20145241004

Soru Kağıdı-No.: _____

Tarih: _____

Yer: _____

AÜ Edebiyat Fakültesi Gerontoloji Bölümü
Yüksek lisans bitirme tezi araştırma soru kağıdıdır.

		Soru					
1	Cevaplamadı	TÜ sayesinde eve kapanıp kalmaktan kurtulmuş oluyorum	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
2	Cevaplamadı	TÜ bana benim gibi düşünen yaşlılarla beraber olma imkânı sağlıyor	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
3	Cevaplamadı	TÜ'nde günlük hayatın stresini üzerimden atıyorum	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
4	Cevaplamadı	TÜ hayatıma zevk katıyor	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
5	Cevaplamadı	TÜ sayesinde bedensel sağlığımı koruma imkânı buluyorum	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
6	Cevaplamadı	TÜ'ni büyük bir aile olarak görüyorum	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
7	Cevaplamadı	TÜ hayata yeni perspektiflerden bakmama yardımcı oluyor	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
8	Cevaplamadı	TÜ'nde gençliğimi adeta yeniden yaşıyorum	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
9	Cevaplamadı	TÜ benim için yaşlılara yönelik toplumsal vicdanın elle tutulur somutlaşmış halidir	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
10	Cevaplamadı	TÜ yeni arkadaşlar edinmem için pek çok fırsat yaratıyor	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
11	Cevaplamadı	TÜ sayesinde evde anlatacak bir şeylerim oluyor	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
12	Cevaplamadı	TÜ hayatıma heyecan katıyor	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
13	Cevaplamadı	TÜ'nde hala kendim için bir şeyler yapabileceğimi öğrendim	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
14	Cevaplamadı	TÜ sayesinde ruhsal sağlığımı koruma imkânı buluyorum	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
15	Cevaplamadı	TÜ'nde hala topluma verebileceğim bir şeyler olduğunu öğrendim	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne biri ne diğeri	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
16	Cevaplamadı	Genel olarak değerlendirdiğinizde TÜ'ne başladıktan sonra bedensel durumunuzda nasıl bir değişim meydana geldi?	Hiçbir değişiklik olmadı	Daha ziyade kötüleşti	Daha ziyade iyileşti	Bilmiyorum	
17	Cevaplamadı	Genel olarak değerlendirdiğinizde TÜ'ne başladıktan sonra ruhsal durumunuzda nasıl bir değişim meydana geldi?	Hiçbir değişiklik olmadı	Daha ziyade kötüleşti	Daha ziyade iyileşti	Bilmiyorum	
18	Cevaplamadı	Genel olarak değerlendirdiğinizde TÜ'ne başladıktan sonra sosyal ilişkilerinizde nasıl bir değişim meydana geldi?	Hiçbir değişiklik olmadı	Daha ziyade kötüleşti	Daha ziyade iyileşti	Bilmiyorum	
19	Cevaplamadı	TÜ'de tanıştığınız kişilerden kaç tanesiyle özel yaşamınızda da görüşüyorsunuz?	Hiçbiriyle	1-2 kişi	3-4 kişi	5 ve daha fazla	
20	Cevaplamadı	Sizin tavsiyeniz üzerine TÜ'ye kaydını yaptıran bir kimse var mı?	Evet	Hayır			
21	Cevaplamadı	TÜ'nin teorik dersleri beklentilerinizi karşılıyor mu?	Hiç karşılamıyor	Daha ziyade karşılamıyor	Ne biri ne de diğeri	Daha ziyade karşılıyor	Tam manasıyla karşılıyor
22	Cevaplamadı	TÜ'nin uygulamalı dersleri beklentilerinizi karşılıyor mu?	Hiç karşılamıyor	Daha ziyade karşılamıyor	Ne biri ne de diğeri	Daha ziyade karşılıyor	Tam manasıyla karşılıyor
23	Cevaplamadı	TÜ'ye nasıl geliyorsunuz? Yani hangi genellikle hangi taşıtları kullanıyorsunuz?	Kamu taşıtlarından yararlanıyorum	Kendi otomobilimle geliyorum	Beni özel aracıyla getiren biri var		
24	Cevaplamadı	TÜ'nün internet sitesini takip ediyor musunuz?	Hiç takip etmiyorum	Daha ziyade takip etmiyorum	Ne biri ne diğeri	Daha ziyade takip ediyorum	Sürekli takip ediyorum
25	Cevaplamadı	Kaç yaşındasınız?					
26	Cevaplamadı	Medeni durumunuz nedir?	Evli	Dul	Diğer		
27	Cevaplamadı	Eğitim durumunuz nedir?	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	
28	Cevaplamadı	Emekli misiniz?	Evet	Hayır			
29	Cevaplamadı	Çalışıyor musunuz?	Evet	Hayır			
30	Cevaplamadı	Engelli misiniz?	Evet	Hayır			
31	Cevaplamadı	TÜ'ne son sınıfa kadar devam edecek misiniz?	Kesinlikle devam etmem	Devam etmem	Ne biri ne de diğeri	Devam ederim	Şüphesiz devam ederim
32		Cinsiyet	Erkek	Kadın			

EK 2- DEĞİŞKENLER LİSTESİ

Analizler SPSS 17.0 sürümüyle gerçekleştirilmiştir. Aşağıdaki değişken listesi bu yazılım tarafından hazırlanmıştır.

Değişken	Pozisyon	Etiket
idnr	1	
s1	2	Eve kapanmaktan kurtulmak
s2	3	Ortak düşünenlerle beraber olmak
s3	4	Stres atmak
s4	5	Hayattan zevk almak
s5	6	Beden sağlığını korumak
s6	7	Büyük aile duygusu
s7	8	Yeni yaşam perspektifleri
s8	9	Gençlik duygusu
s9	10	Toplum vicdani
s10	11	Yeni arkadaşlıklar
s11	12	Anlatılacak konu
s12	13	Hayata heyecan katmak
s13	14	Kendisini keşfetmek
s14	15	Ruh sağlığını korumak
s15	16	Topluma katkısı olabileceğini görmek
s16	17	Bedensel değişim
s17	18	Ruhsal değişim
s18	19	Sosyal ilişki değişimi
s19	20	Özel yaşamında devam eden ilişki
s20	21	Tavsiyesi üzerine kayıt
s21	22	Teorik dersleri değerlendirme
s22	23	Pratik dersleri değerlendirme
s23	24	Ulaşım taşıtı

s24	25	İnternet sitesi
s25	26	Yaş
s26	27	Medeni durum
s27	28	Eğitim
s28	29	Emeklilik
s29	30	Çalışma
s30	31	Engelli
s31	32	Mezuniyet isteği
s32	33	Cinsiyet
ds1	34	Eve kapanmaktan kurtulmak
ds2	35	Ortak düşünenlerle beraber olmak
ds3	36	Stres atmak
ds4	37	Hayattan zevk almak
ds5	38	Beden sağlığını korumak
ds6	39	Büyük aile duygusu
ds7	40	Yeni yaşam perspektifleri
ds8	41	Gençlik duygusu
ds9	42	Toplum vicdani
ds10	43	Yeni arkadaşlıklar
ds11	44	Anlatılacak konu
ds12	45	Hayata heyecan katmak
ds13	46	Kendisini keşfetmek
ds14	47	Ruh sağlığını korumak
ds15	48	Topluma katkısı olabileceğini görmek
ds21	49	Teorik dersleri değerlendirme
ds22	50	Pratik dersleri değerlendirme
ds24	51	İnternet sitesi
ds31	52	Mezuniyet isteği

Değişken ve Değerleri		Etiket
s1	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s2	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s3	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s4	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s5	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum

s6	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s7	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s8	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s9	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s10	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s11	1	Hiç katılmıyorum

	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s12	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s13	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s14	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s15	1	Hiç katılmıyorum
	2	Katılmıyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Katılıyorum
	5	Tamamen Katılıyorum
s16	1	Hiç değişiklik olmadı
	2	Daha ziyade kötüleşti

	3	Daha ziyade iyileşti
s17	1	Hiç değişiklik olmadı
	2	Daha ziyade kötüleşti
	3	Daha ziyade iyileşti
	3	Daha ziyade iyileşti
s18	1	Hiç değişiklik olmadı
	2	Daha ziyade kötüleşti
	3	Daha ziyade iyileşti
s19	1	Görüşmüyorum
	2	1-2 kişi
	3	3-4 kişi
	4	5 ve daha fazla kişi
s20	1	Evet
	2	Hayır
s21	1	Hiç karşılamıyor
	2	Dahaziyade karşılamıyor
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Daha ziyade karşılıyor
	5	Tam manasıyla karşılıyor
s22	1	Hiç karşılamıyor
	2	Dahaziyade karşılamıyor
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Daha ziyade karşılıyor
	5	Tam manasıyla karşılıyor
s23	1	Kamu taşıtı
	2	Kendi otomobili
	3	Getiren var

s24	1	Hiç takip etmiyorum
	2	Daha ziyade takip etmiyorum
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Daha ziyade takip ediyorum
	5	Sürekli takip ediyorum
s26	1	Evli
	2	Dul
	3	Diğer
s27	1	İlkokul
	2	Ortaokul
	3	Lise
	4	Üniversite
s28	1	Evet
	2	Hayır
s29	1	Evet
	2	Hayır
s30	1	Evet
	2	Hayır
s31	1	Kesinlikle devam etmem
	2	Devam etmem
	3	Ne biri ne diğeri
	4	Devam ederim
	5	Kesin devam ederim
s32	1	Erkek
	2	Kadın
ds1	1	BAŞARISIZLIK

	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds2	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds3	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds4	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds5	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds6	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds7	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds8	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds9	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ

ds10	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds11	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds12	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds13	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds14	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds15	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds21	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds22	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ
ds24	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI

	3	KARARSIZ
ds31	1	BAŞARISIZLIK
	2	BAŞARI
	3	KARARSIZ

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI	Faruk Yaşar GÜRDAL
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	Gülkent Anadolu Lisesi, Isparta, 2009
Lisans Diploması	Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, Antalya, 2013
Yüksek Lisans Diploması	-
Tez Konusu	-
İŞ DENEYİMİ	
Çalıştığı Kurumlar	Gerontolog, Dinar Belediye Başkanlığı, Afyonkarahisar, 2013 - Devam Ediyor
E-Posta	farukgurdal.07@gmail.com